

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

พระอธิการโสรจ ภาวโร (รัตนศักดิ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
มีนาคม 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

พระอธิการไสว ถาวโร (รัตนภักดิ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มีนาคม 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในคลังสมุดท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

พระอธิการไสว ถาวโร (รัตนกัณฑ์)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

620100068518

ธ
307.14
8996ก
2559

หอสมุดส่วนกลาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มีนาคม 2560

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

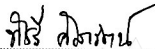
สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

ไปรพณามาตั้งที่แผนกห้องสมุดห้วม ขอนดุด

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของ พระอธิการไสว ภาวโร (รัตนกัณฑ์) ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ.อุดม พิชยสิงห์)

..... กรรมการ

(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

..... กรรมการ

(ดร.ไพรัช พันขมภู)

..... กรรมการ

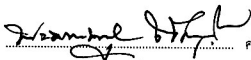
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช)

บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระมหาบุญศรี ภาณวฑูชโธม, ผศ.ดร.)

วันที่ 3 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560

5720750311029 : สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/การพัฒนาท้องถิ่น/เทศบาลตำบล

พระอริการไสว ถาวโร (รัตนกัณฑ์) : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ (RESIDENTS' PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENTS OF TAMBON NAMKHAM MUNICIPALITY IN MUANG DISTRICT, SI SA KET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ดร.พัชรี ศิลารัตน์, ป.ร.ด., 168 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. อปพร. และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 225 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาร์โรวาเยเน (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่าห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F - test ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) สัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ประชากร หรือกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลน้ำคำและปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ กำนันตำบลน้ำคำ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลน้ำคำ หัวหน้า และตัวแทนประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเทศบาลตำบลน้ำคำ จำนวนหกคน เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) กล้องถ่ายรูป และเทปบันทึกเสียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอ

เมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ 3) ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับตามความถี่สูงไปหาคำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น

5720750311029:MAJOR : POLITICAL SCIENCE; M.A. Pol. Sc. (GOVERNMENT)

KEYWORDS : PARTICIPATION/LOCAL DEVELOPMENT/TAMBON
MUNICIPALITY

PHRA ATHIKARN SAWAI THAVARO (RATANAPHAK) : RESIDENTS PARTICIPATION IN
LOCAL DEVELOPMENTS OF TAMBON NAMKHAM MUNICIPALITY IN MUANG DISTRICT, SI
SA KET PROVINCE. THESIS SUPERVISOR : PATCHAREE SILARAT, Ph.D., 161 PP, B.E. 2559.

The research was derived from the mixed methods research of quantitative and qualitative research methodologies. Its purposes were: 1) to study residents' participation in local developments of Tambon Namkham Municipality in Muang district of Si Sa Ket province, 2) to compare their participations in its local development to variables of their genders, ages, educational levels and occupations, and 3) examine their suggestions for intensifying their participation in local developments of the above municipality. The sampling group employed for conducting the quantitative research comprised residents selected as village community representatives such as village headmen, municipality council members, village committees, the occupation group, the farming group, the housewife group, village volunteers, civil volunteers for disaster prevention and village residents, numbering 225 individuals by setting through Taro Yamane's table. The tool used for the research was the five-rating scale questionnaire, in which each of questions had its reliability at 0.94. Statistical units utilized for data analyses embraced: frequency, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-way ANOVA). In respect of conducting the qualitative research, it was an in-depth interview through key informants. The group of purposive selection was comprised of 15 members, which were: mayor, chief municipality clerk, deputy municipality clerk, headman chiefs, village headmen, occupation group representatives. The tool used for conducting the interview was the handout with semi-structured or guided interviews, one camera and one recorder.

Results of the research have found the following findings: 1) Residents' participation in local developments of Tambon Namkham Municipality in Muang district of Si Sa Ket province have been rated at the moderate scale in the overall aspect, as has each of four aspects taken into account. All aspects placed in the descending order of each mean are: participation in decision making, collaborative effort of thoughts, problems and requirements, operational, collaborative planning, collaborative follow-up and assessment respectively. 2) The hypothesis testing

results have confirmed that variables of their genders, ages, educational levels and occupations show no significant differences in their participation in its local developments in both the overall aspect and each one, thereby being not conducive to the established research hypotheses. 3) Residents' suggestions in the descending order of first three frequencies as guidelines on participating in local developments of the above municipality are that it should widely open up much more opportunities to residents to: i) scrutinize and assess the expenditures of the budget for local developments and various projects, ii) participate in following up local development plans and various projects on the successive basis, iii) take part in carrying out operations of local developments with planning committees for developing the municipality.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณ ดร.พัชรี ศิลารัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขออนุโมทนาขอบพระคุณ ประธานกรรมการ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาในการตรวจสอบข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดี

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ นางสาวชลธิชา พรหมอินทร์ และนายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้ความสะดวกอนุญาตในการเก็บข้อมูลในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้านและผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทน ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้ทางวิชาการ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุน

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่ออุทิศแด่บิดามารดา ครู อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา และคุณธรรมเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

พระอธิการไสว ฉาวโร (รัตนภักดี)

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ง
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น.....	20
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	32
2.4 สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัย.....	36
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	45
3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	46
3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.1.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	48
3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	53
3.2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants).....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	54
3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4.2 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 สรุปผล.....	93
5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	93
5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ.....	93
5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	94
5.1.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ.....	94
5.1.5 สรุปผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	95
5.2 อภิปรายผล.....	96
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	118
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	120
ภาคผนวก จ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	127
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	130
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์.....	132
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการสัมภาษณ์.....	137

สารบัญ (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย..... 146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตาม หมู่บ้าน และเพศ.....	38
3.1	แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชาคมจำแนกตาม..... หมู่บ้าน เพศ.....	47
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	57
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	57
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประกอบอาชีพ.....	58
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน.....	59
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ..... โดยรวมและรายข้อ.....	60
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ.....	61
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมในการวางแผนดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ.....	62
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	63
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ..... โดยรวมจำแนกตามเพศ.....	64
4.11	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามเพศ.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามอายุ.....	66
4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชน..... ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ..... โดยรวมจำแนกตามอายุ.....	67
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา.....	68
4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น... ของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ..... โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา.....	70
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ..... ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมจำแนกตามประกอบอาชีพ.....	71
4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชน..... ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง..... จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามประกอบอาชีพ.....	72
4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนา..... การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงโครงสร้างประชาคมหมู่บ้าน.....	18
2.2	โครงสร้างและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา.....	40
2.3	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	44

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความจำเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะการบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลังโดยเฉพาะเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549, หน้า 1 – 2)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุด เพราะเป็นกติกาสถิตเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ที่สะท้อนเจตนารมณ์ ถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างชัดเจน การปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดมิได้ การปกครองท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง หรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ทั้งทางการเมืองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วมต้องกำหนดส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นแต่ยังขยายบทบาท หน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นและเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (อรรถัย กิจผล,

2552, หน้า 3 – 4)

ปัจจุบันเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการพัฒนาท้องถิ่นมาโดยตลอด แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม จะเน้นชุมชนมีส่วนร่วมเป็นตัวตั้ง เครื่องมือรูปแบบกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยมากจะให้ประชาชนในตำบล และหมู่บ้านนั้นๆ ได้มีส่วนร่วมประชาคมในหมู่บ้านเพื่อเสนอปัญหาความต้องการต่างๆ เพราะเป็นช่อง การสร้างความร่วมมือทำให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม คิด วิเคราะห์ ค้นหาปัญหา ความ ต้องการ ในชุมชน ของตนเองให้พบ แล้วพิจารณาตัดสินใจ ร่วมวางแผนดำเนินงาน และร่วมติดตาม ประเมินผล เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่นกับเทศบาลตำบลอย่างเต็มที่ และจากการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในรูปแบบของประชาคมเพื่อร่วมพัฒนาท้องถิ่น ที่ผ่านมา ซึ่ง เทศบาลตำบลน้ำคำ ก่อนจะได้พัฒนาท้องถิ่น จะได้ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง ถือว่าเป็น การนำเอาแนวคิด ที่ได้ร่วมพูดคุย ร่วมเสนอ ร่วมตัดสินใจเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น ยังไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะอาจมีบางประเด็น ที่ประชาชนอาจคิดไม่ถึง คิดไม่ออก หรือมีส่วนร่วม น้อยโดยเฉพาะการคิด ค้นหาปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ไม่ค่อยกล้าเสนอปัญหา ไม่กล้า พิจารณาตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นให้การสนับสนุนใดๆ ไม่ร่วมวางแผนดำเนินงาน และไม่คอยร่วม ติดตามประเมินผลปัญหาดังกล่าว ซึ่งทำให้การพัฒนาท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาไม่ตรง ตามความต้องการ ทำให้ชุมชนเสียโอกาส เสียผลประโยชน์ในการร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่าง แท้จริง (เทศบาลตำบลน้ำคำ, 2558 หน้า 1 – 2)

จากสภาพดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” เพื่อนำ ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
- 1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน
- 1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

- 1.3.1 ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน
- 1.3.2 ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล น้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยกำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1) ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. อปพร. และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 225 คน (เทศบาลตำบลน้ำคำ, 2557, หน้า -).

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษในสี่ด้าน

- (1) ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ
- (2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ
- (3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน
- (4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

3) ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

4) ขอบเขตระยะเวลา ได้แก่ วันที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2559 – 31 กันยายน 2559

1.4.2 ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยได้ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณทุกคน และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดเอา จำนวน 15 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลน้ำคำ และปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ กำนันตำบลน้ำคำ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลน้ำคำห้าคน และตัวแทนประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเทศบาลตำบลน้ำคำ จำนวนหกคน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง (Tape Record) และกล้องบันทึกภาพ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

1.5.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน

1.5.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายโอกาส เพื่อเปิดโอกาส ให้มีการร่วมคิดริเริ่ม ค้นหา ปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนร่วมพิจารณาตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหา ร่วมวางแผนดำเนินงาน และร่วมติดตามประเมินผลงานในเรื่องต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ให้ได้รับประโยชน์ บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

ประชาชน หมายถึง ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. อปพร. และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 225 คน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับคัดเลือกแต่งตั้งให้เป็นประชาคมของหมู่บ้าน แล้วเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด ค้นหาปัญหา ความต้องการ พิจารณาร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนดำเนินงาน และร่วมรับผิดชอบตรวจสอบประเมินผลงาน เพื่อแก้ไขปัญหา ให้ได้รับประโยชน์ บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การจัดทำตามรูปแบบแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างมีขั้นตอน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบทางยุทธศาสตร์ระยะสั้น ระยะยาว และรูปแบบพัฒนาทางยุทธศาสตร์แบบการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี ระหว่าง พ.ศ. 2556 - 2558

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ในสี่ด้าน

1) ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ หมายถึง การร่วมคิดค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชน ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน ร่วมคิดกำหนดปัญหาความต้องการของชุมชน ร่วมคิดกำหนดปัญหา

ความเดือดร้อนของชุมชน ร่วมคิดค้นหารูปแบบ และวิธีการพัฒนาท้องถิ่น และร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2) ด้านการร่วมใจในการตัดสินใจ หมายถึง การร่วมตัดสินใจเสนอแผน และโครงการที่เห็นว่าดีที่สุด ร่วมตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่เห็นว่าประโยชน์ ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าประโยชน์ ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเหมาะสม ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าถูกต้องตรงตามความต้องการของชุมชน กล่าวตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่ไม่ตรงกับความต้องการและกล่าวตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์

3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน หมายถึง การร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย ร่วมเสนอแผนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และให้การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง การร่วมติดตามผลการพัฒนาท้องถิ่นและโครงการ ๆ อย่างต่อเนื่อง ร่วมติดตามผลการศึกษาดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการ อย่างต่อเนื่อง ร่วมติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ ร่วมติดตามควบคุมการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย ร่วมแก้ไขปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการเมื่อได้รับผลกระทบ ร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ และร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการให้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ

เทศบาลตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและเทศบาลตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบล และเทศบาลตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ในที่นี้หมายถึงเทศบาลตำบล น้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จำแนกเป็นสองเพศ คือ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้จำแนกเป็นสามช่วงอายุ คือ (1) 18 - 40 ปี (2) 41 - 50 ปี และ (3) 51 ปี ขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสามระดับการศึกษา คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และ (3) ปริญญาตรีขึ้นไป

4) ประกอบอาชีพ หมายถึง กลุ่มอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสี่กลุ่มอาชีพ คือ (1) เกษตรกรรม (2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (3) รับจ้าง /
ลูกจ้าง และ (4) รับราชการ / พนักงานของรัฐ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหารายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความหมายการมีส่วนร่วม ลักษณะของการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วม ขั้นตอนการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชน องค์ประกอบของประชาคม การเกิดขึ้นของประชาคมตำบล แนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมเข้มแข็ง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2540, หน้า 14) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมถึงลดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2548, หน้า 15) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549, หน้า 19) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเทศบาลตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาแบ่งออกเป็นสี่ด้าน ประกอบด้วย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล

เกียรติชจร วัจนะสวัสดิ์ (2550, หน้า 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำ

บางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่ามีส่วนร่วมร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเส้นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 3) ได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทางและเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550, หน้า 33) กล่าวว่า ีว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ตระหนักรู้ รับรู้ มีโอกาสเข้ามาแสดงบทบาททัศนคติและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาชุมชนของตนเองเป็นการเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และความชำนาญและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและมีทักษะของประชาชนในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการภูมิปัญญาที่เหมาะสมชัดเจน ไปเร่งใส่ต่อเนื่องและเป็นระบบ

โกวิทย์ พวงงาม (2553, หน้า 8) กล่าวว่า ีว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยในหลายรูปแบบ หลายกระบวนการ หลายสถานภาพ ทั้งนี้โอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีองค์ประกอบสำคัญเป็นเรื่องของกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุดคือระดับการตรวจสอบโดยประชาชน

จินตวีร์ เกษมสุข (2554, หน้า 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและความร่วมมือของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม

ณรัชชอร์ ศรีทอง(2554, หน้า 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน

ร่วมปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบผลงานขององค์กร การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาล การบริหารงานและการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผนดำเนินการ ติดตามตรวจสอบรับผิดชอบ ประเมินผลร่วมด้วยกันไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน เกิดการพัฒนา และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามความต้องการ

2.1.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ลักษณะการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2545, หน้า 49) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วม คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างสรรค์ความดีงามให้แก่ทุกด้านของชีวิต (Inclusiveness)

2. การมีส่วนร่วมเป็นความเท่าเทียมกัน (Equity) ของปัจเจกชนและกลุ่มคนในการมีส่วนร่วม (Give) และมีส่วนได้รับประโยชน์ (Take) จากการกระจายทรัพยากรสาธารณะ

3. การมีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดความเป็นธรรม (Justice) แก่ปัจเจกชนและกลุ่มคนที่มีสถานภาพแตกต่างกันเป็นการแบ่งปัน เกื้อกูลกัน อุ่มชูกัน และเรียนรู้ร่วมกัน

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2546, หน้า 15 – 17) ได้ให้ความหมายของลักษณะการมีส่วนร่วมมีประเด็นสำคัญ 10 ประการ คือ

1. ระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการ ควรต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตของโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนโครงการยุติ

2. การมีส่วนร่วมนั้น มีมิติทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดย (1) ทางด้านปริมาณ ถ้ามีคนมามีส่วนร่วมมากก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้นมาก จากนั้นทำให้องค์กรทางสังคมก่อตัวขึ้นส่วน และ (2) ทางด้านคุณภาพ ควรให้มีส่วนร่วม มีมิติที่จะขัดขวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคล หรือ ความเป็นนาย-บ่าวกัน ให้มีส่วนร่วมเสมอภาคกัน จึงจะถือว่ามีความพอดี

3. จะให้การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทาง (An end) หรือจะให้เป็นแนวทาง (a mean) คือจะให้เพียงบุคคลต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับโจทย์คิดว่าบรรลุวัตถุประสงค์บางสิ่งแล้ว หรือจะพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ต้องทำให้ดี โดยตอบให้ได้ว่า “หลังจากการมีส่วนร่วมแล้วจะมีอะไรดีขึ้น อะไรควรเกิดขึ้นอีกบ้าง” อันเป็นการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งทำให้งานเกิดความสำเร็จดียิ่งขึ้น

4. การมีส่วนร่วมนี้ ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอหรือตลอดเวลาก็ได้ เช่น เวลาเกิดภัยพิบัติคนก็มาช่วยกัน เมื่อหมดภัยแล้ว ก็แยกกันกลับไปเช่นเดิม แต่ถ้าตั้งองค์กรประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาในภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่กว้างขวางขึ้นอาจต้องการตัวแทนประชาชนมีส่วนร่วมในเวลาที่ยาวนานขึ้น และอาจใช้วิธีการมีจดหมายข่าวแจ้งเรื่องไปยังประชาชนทั่วไปก็ได้

5. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมและทางการศึกษา ซึ่งหากเกิดขึ้นได้คือให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันไปด้วย จะเป็นเสมือนการให้การศึกษา แก่สังคมไปในขณะเดียวกันแต่หลายโอกาสต้องให้เกิดความพร้อมในแต่ละเรื่องต้องใช้เวลารอคอยบ้างเช่นกัน

6. สถานการณ์การมีส่วนร่วมนั้น ต้องคำนึงว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้น มิใช่ เกิดขึ้นจากการออกคำสั่ง แต่จะต้องสร้างขึ้นเองจะให้มีผู้สั่งว่ามาร่วมกันให้เต็มที่ แล้วคนก็มาร่วม คงไม่ค่อยเกิดขึ้นได้การมีส่วนร่วมมักต้องใช้ความพยายามให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดแนวคิดประชาสังคม มีจิตสำนึกสาธารณะ เคารพความหลากหลายทางความคิด เพราะทำให้มุมมองกว้างขึ้น และเกิดความรอบคอบขึ้นจนเป็นวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน

7. มีคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมพิจารณา เพื่อวางแผนดำเนินการให้เหมาะสมว่าจะให้บุคคลใดกลุ่มใดเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดและโดยวิธีใด โดยคณะผู้บริหารที่มีส่วนร่วมนี้ควรมีตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบในจำนวนมากพอสมควร และให้ความหลากหลายมากพอ

8. การมีส่วนร่วมรับรู้สภาพปัญหาโดยมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนได้รับสภาพที่เป็นจริงมากขึ้น การมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหาทำให้เมื่อเห็นปัญหาแล้วจะทำตามความมุ่งมั่นที่จะคิดหาทางแก้ไขด้วยกันและรวมแก้ปัญหาที่หนึ่ง ๆ ได้จะทำให้เป็นบทเรียนที่จะแก้ปัญหาที่อื่นต่อไป

9. คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคน คล้ายเอาก้อนหินมากองรวมกันเท่านั้น แต่คนในชุมชนหนึ่ง ๆ มักมีความผูกพันเอื้ออาทรกันมีค่านิยมร่วมกัน

10. ควรทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะบูรณาการขึ้นประกอบไปบ้าง เพราะในสังคมไทยการเมืองารมณ์ขึ้น จะช่วยให้บรรยากาศการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ดี ดังนั้นในการประชุมถ้าให้อารมณ์ขึ้น ดนตรี เกมส์ กีฬา เข้าร่วมด้วยจะสร้างการมีส่วนร่วมให้เพิ่มขึ้นได้

บุญยิ่ง ประทุม (2551, หน้า 22) กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมอาจแบ่งออกได้ ดังนี้

1. การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือการช่วยทำกิจกรรม คือ การเข้าร่วมในการวางแผน การประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล

2. อำนาจหน้าที่ของผู้เข้าร่วม คือ เป็นกรรมการ เป็นสมาชิกซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมนี้แสดงถึงระดับอำนาจของผู้เข้าร่วม จึงมีการโต้แย้งว่าการมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชน เป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเพียงบางส่วน เพราะหลายกรณีประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจ ทางออกที่ควรจะเป็นคือการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ประชาชน

จึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสรรค์ความดีงามให้แก่ทุกด้านของชีวิตเพื่อความเท่าเทียมกันของปัจเจกชนและกลุ่มคนในการมีส่วนร่วมให้และมีส่วนได้รับประโยชน์จากการกระจายทรัพยากรสาธารณะ

2.1.3 กระบวนการ ขั้นตอนมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาไว้ดังนี้

- อคิน รพีพัฒน์ (2547, หน้า 43) ได้เสนอขั้นตอนมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ
- ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
  - ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา
  - ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
  - ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549, หน้า 6) ได้กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. การค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน และเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกับประชาชนโดยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลบางส่วนอาจหาได้จากเอกสารและงานวิจัย

2. การวางแผนเพื่อแก้ปัญหา โดยมีการร่วมกลุ่มอภิปราย ถกเถียงแสดงความคิดเห็น ชาวบ้านควรได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

3. การลงมือปฏิบัติตามแผน หรือวิธีการที่ได้ร่วมกันตัดสินใจแล้วจากขั้นตอนที่ 2 โดยประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะต้องได้ร่วมด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาชุมชน

4. การประเมินผลงาน โดยชาวบ้านและนักพัฒนาจะร่วมกันกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำงานประเมินผล ตลอดจนดูแลปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประเมินผลเพื่อที่จะแก้ไขได้ทันที

กาญจนา แก้วเทพ (2549, หน้า 33) กล่าวว่า ปัจจัยสร้างสรรค์ที่ขาดไม่ได้ สำหรับระบบพึ่งตนเอง ดังนี้

1. จิตสำนึกและความตื่นตัว ให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองในหลักการที่ว่าคนจนสามารถช่วยเหลือตนเองพร้อม ๆ กับช่วยเหลือผู้อื่นได้

2. การตั้งองค์กร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องปัจเจกบุคคล แต่ต้องเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน

3. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มทุกคน สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. การสำแดงศักยภาพ ศักยภาพของกลุ่ม สามารถแสดงออกได้สองทาง คือ (1) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแสดงถึงความสามัคคีในกลุ่ม เพื่อลดการพึ่งพาหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลภายนอก และ (2) การต่อรองกันภายนอก เป็นการแสดงพลังที่มีอยู่ด้วยการต่อรองกับกลุ่มภายนอก ทั้งทางด้านราคา หรือบริการ หรือเพื่อรักษาความเป็นอิสระของกลุ่ม ซึ่งการแสดงพลังของกลุ่ม จะต้องมีความสัมพันธ์กัน

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2550, หน้า 6) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการ และปฏิบัติการ

2. ด้านการปฏิบัติการ (Implementation) การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความช่วยเหลือ

3. ด้านการรับผลประโยชน์ (Benefits) ผลประโยชน์ทางวัตถุด้านสังคม และส่วนบุคคล

4. ด้านการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุม ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม

หรือทอง หงส์วิวัฒน์ (2550, หน้า 26) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนมีส่วนร่วมไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการร่วมคิด และค้นหาปัญหา คือ ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน

2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ คือ ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์

3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน คือ ร่วมในรูปแบบ วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชน

4. ด้านการร่วมตรวจสอบแผน คือ ร่วมติดตามตรวจสอบแผนโครงการ ตรวจสอบการบริหารงาน ตรวจสอบระบบขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

5. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

6. ด้านการร่วมพัฒนา คือ ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543, หน้า 149 – 163) ได้แบ่งหลักเกณฑ์ในการขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็นหกขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนนี้เป็นส่วนแรกที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตนเองได้ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมา ก็ไร้ประโยชน์ เพราะจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น แต่อาจมองปัญหาไม่ได้เด่นชัด เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาจึงเสมือนกระเจงก้างผู้คอยสะท้อนภาพให้ชุมชนมองเห็นและวิเคราะห์ปัญหาได้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน คือ การวางแผนการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปนี้ที่ขาดไม่ได้ หากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแสดงผลงานการพัฒนาให้เสร็จสิ้นโดยฉับไว ก็จะต้องวางแผนงานด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนจะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหาพัฒนาประสบการณ์ของตนเองและสามารถวางแผนได้ด้วยตนเองในที่สุด

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลงาน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนแต่เป็นการดำเนินการโดยบุคคลภายนอก ชุมชนก็ไม่สามารถทราบว่าเป็นงานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์อย่างไร ถึงแม้ว่าจะมีผู้ได้แจ้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรม

ที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งจะพัฒนานคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมอาจจะไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายในกับชุมชนน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินแล้วยังแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินและเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปสู่ชุมชน อื่นๆ

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วจึงจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 6 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ชุมชนมีทรัพยากรที่สามารถลงทุนและปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชุมชน อย่างน้อยก็มีแรงงานของตนเองเป็นขั้นต่ำสุดที่จะเข้าร่วมได้ และในหลายๆ แห่งก็สามารถที่จะร่วมลงทุนในกิจกรรมหลายๆ ประเภทได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชุมชนรู้จักคิดต้นทุนให้กับตนเองในการดำเนินงานและจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่เข้าขึ้นเพราะจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของซึ่งต่างไปจาก สภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากทั้งหมตมาจากทั้งจี้ภายนอกจะมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนัก และการบำรุงรักษาจะไม่เกิดขึ้นเพราะรู้สึกว่าไม่ใช่ชุมชน นอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินงานกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินงานชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีส่วนประกอบสำคัญหกด้าน 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ค้นหาปัญหา และความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ 6) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

2.1.4 การมีส่วนร่วมของประชาคม

การมีส่วนร่วมของประชาคม ประกอบด้วย ความหมายของประชาคม การก่อตัวของแนวคิดประชาคม ลักษณะของประชาคม องค์ประกอบของประชาคม บทบาทหน้าที่และความสำคัญของประชาคม ลักษณะที่แสดงถึงความเข้มแข็งของประชาคม และแนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมเข้มแข็ง มีประเด็นน่าสนใจที่จะศึกษา ดังนี้

1) ความหมายของประชาคม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของประชาคมตำบล ไว้ดังนี้

กรมการปกครอง (2543, หน้า 47) ได้กล่าวไว้ว่า ประชาคมเป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชน เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตนเอง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่งสมาชิกที่มาร่วมกันมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบอย่าง เสมอภาคและเท่าเทียมภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและศีลธรรมอันดีของสังคมทำให้

สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก มีความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความ เป็นเจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้นี้ทำนุผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาสังคม” ซึ่ง ก่ออยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2545, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของประชาคมไว้ว่า ประชาคม หมายถึงการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความ เชื่อมร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความ รัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง และมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2546, หน้า 20) ได้อธิบายถึงประชาคมในลักษณะของ สังคมเข้มแข็งว่า เป็นพลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วน ทุกวิชาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของ ประเทศ ซึ่งหากแม้ว่าสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชน ชาวบ้าน ร่วมกันผลักดันสังคม ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานก็จะเปลี่ยนแปลงได้

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2548, หน้า 18) ได้ขยายความว่า การที่ผู้คนในสังคมเห็น วิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนที่ยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่ง นำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือ ภาคสังคมในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา หรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้ระบบการจัดการ ที่ เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

สรุปได้ว่า ประชาคมเป็นการรวมกลุ่มขององค์กรที่มีลักษณะเป็นภาคีของทุกภาคส่วนทั้งภาค ราชการ เอกชน และประชาชน ที่มีความรู้สึกร่วมกันที่ต้องการจะเข้าไปแก้ไขปัญหของตำบลร่วมกัน ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกันกำหนดอนาคตและวางแผนทางการพัฒนาตำบลเพื่อประโยชน์ ร่วมกันในฐานหน้าที่พลเมือง

2) การก่อตัวของแนวคิดประชาคม

สมพันธ์ เดชะอริก และคนอื่น ๆ (2544, หน้า 30 – 32) กล่าวว่า การบริหารงาน ในเทศบาลตำบลจะมุ่งเน้นการทำโครงการสร้างถนนและแหล่งน้ำ อันส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ในการคอร์ปชั่นได้อย่างชาญฉลาด การอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของข้าราชการ นายทุน และ นักการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำให้ผู้นำเทศบาลตำบลเรียนรู้วิธีการหาเสียงโดยซื้อ เสียง ภาคภูมิใจกับเครื่องแบบสีทาก็ มีแนวคิดการพัฒนาเพียงแค่การสร้างสาธารณูปโภค ทำให้ขาด การสร้างรากฐานความแข็งแรงให้กับชุมชน เมื่อเทศบาลตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้คิดถึงเรื่องการฝึกฝน อาชีพให้กับคนในตำบล การสร้างป่าชุมชน การช่วยเหลือเด็ก คนชรา คนพิการ การแก้ไขปัญหาความ ยากจนฯ แม้จะมีงบประมาณ กำลังคน แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญ ๆ ในตำบลได้จึงกลายเป็น ปัญหาซ้ำซากไปในท้ายที่สุด ดังนั้นจึงต้องมีกลุ่ม / องค์กรของชาวบ้านอื่น ๆ เข้าไปร่วมมือโดยเทศบาล ตำบลต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับองค์กรอื่น ๆ โดยมีตัวเทศบาลตำบลเองเป็นศูนย์กลางที่มีความสำคัญ และแนวคิดประชาคมตำบล อันหมายถึง การรวมพลังใจ หลังความคิด หลังกาย ของกำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร /กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ผู้อาวุโส พระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า

นายทุนเงินกู้ ผู้นำเยาวชน คนจน ฯลฯ ในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในชุมชนระดับตำบลโดยการสร้างสำนึกในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกัน

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2550, หน้า 12 – 13) ได้อธิบายว่า การก่อตัวของแนวคิดประชาคมทั้งระดับโลกและในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่ากระแสนประชาคมก่อตัวมาจากหลายเหตุปัจจัย ดังนี้ (1) วิกฤตในสังคม ที่รัฐและเอกชนไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพังหรือเป็นวิกฤตระดับโลก (Global Crisis) เช่น วิกฤตสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน โรคเอดส์ (2) การก่อกำเนิดของชนชั้นกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อค้า นักธุรกิจ นักวิชาการ ที่มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจ (3) พัฒนาการของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงออกในทางความคิดเห็นได้โดยอิสระ (4) ระบบการติดต่อสื่อสาร ซึ่งช่วยให้การรวมตัวเป็นไปได้สะดวกขึ้น โดยที่บางครั้งไม่จำเป็นต้องพบกัน และ (5) ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพและความโปร่งใสทางภาครัฐ ทำให้รัฐไม่สามารถเป็นผู้แก้ไขปัญหานั้นได้แต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องการหาทางเลือกอย่างอื่น การที่ปัญหาเกิดขึ้นในสังคมซึ่งประชาชนผู้มารับปัญหาไม่สามารถพึ่งพารัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่ว่าด้วยเหตุความสลับซับซ้อนของปัญหา หรือเพราะความจำกัดของประสิทธิภาพในภาครัฐ ประชาชนก็จะหาทางแก้ไขปัญหานั้นตั้งแต่แก้ไขด้วยตนเองเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จนเมื่อมีโอกาสในการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในวงกว้าง จึงเกิดการรวมตัวกัน ที่จะกระทำบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ให้ลุกลงไป ทั้งนี้อาจดำเนินการโดยประชาคมเอง หรือร่วมกับภาครัฐ ภาครัฐจึงเอกชนก็ได้

จึงพอสรุปได้ว่า การก่อตัวของประชาคมเพื่อแก้วิกฤตทางสังคม วิกฤตสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน การก่อกำเนิดของชนชั้นกลาง พ่อค้า นักธุรกิจ นักวิชาการ ที่มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจ กระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงออกในทางความคิดเห็นได้โดยอิสระ และระบบการติดต่อสื่อสาร

3) ลักษณะของประชาคม

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, หน้า 18 – 19) ได้สรุป ลักษณะของประชาคม ความเป็นประชาคมอาจพิจารณาได้จากองค์ประกอบหลัก ดังนี้

(1) มีความหลากหลาย เป็นคุณลักษณะสำคัญในเชิงองค์ประกอบของสังคม ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นความหลากหลายด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ความหลากหลายของการรวมตัว ระดับของการรวมตัวของคนในสังคมนั้นอาจมีแตกต่างกันไป ตามระดับความพร้อมหรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกันตั้งแต่การเป็นกลุ่ม ชมรม องค์กร สมาคม สถาบัน มูลนิธิ สภา สมาพันธ์ สหกรณ์ คณะกรรมการ เป็นต้น (2) ความหลากหลายเชิงพื้นที่ ลักษณะการรวมตัวอาจยึดอาศัยพื้นที่หรืออาณาบริเวณเป็นขอบเขตของการรวมตัวกัน เช่น กลุ่มจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน เขต ย่านละแวกบ้านหรืออาจเป็นขอบเขตเชิงลุ่มน้ำ สายน้ำ คลอง เป็นต้น (3) ความหลากหลายในรูปแบบกิจกรรม กิจกรรมที่ทำก็อาจแยกแยะออกมามากมาย ตามลักษณะของรูปแบบและความถนัดของกลุ่มองค์กรนั้นๆ อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจในเชิงการรณรงค์เผยแพร่ กิจกรรมเฉพาะด้านการแสดงกิจกรรมเฉพาะด้านการพัฒนาชุมชน เป็นต้น (4) ความหลากหลายในเชิงประเด็นความสนใจ/ปัญหาความสนใจย่อมก่อให้เกิดความหลากหลายของการรวมตัว อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจด้านสังคม

สงคราม การยอมรับ และ (5) ความหลากหลายของกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน เช่น วัย อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ การศึกษา เป็นต้น

(2) มีความเป็นชุมชนขนาดใหญ่ หรือพิจารณาถึงความเป็นชุมชนในกลุ่มองค์กรเล็กๆ ที่รวมตัวกันด้วยความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร ความสนใจ และหรือผลประโยชน์ร่วมกัน ความเป็นชุมชนจะต้องคำนึงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละสังคม

(3) รวมตัวกันบนจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม บนจิตสำนึกสาธารณะ ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Public Consciousness) ของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

(4) มีกิจกรรมและความต่อเนื่อง ด้วยพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติ (Interactive Learning through action) ที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

(5) มีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร มีระบบการจัดการที่ดี มีระบบการสื่อสารแลกเปลี่ยน ตลอดจนสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Communication and Network)

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2548, หน้า 19) อธิบายลักษณะต่างๆ ของประชาคม ดังนี้

(1) เป็นระบบสังคมของตำบลที่มีอาณาเขตชัดเจน อันจะเป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ในตำบล รวมทั้งระดับเหนือตำบลและหมู่บ้าน

(2) เป็นระบบภาวะผู้นำของชุมชนที่ประกอบด้วยผู้นำของกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่จัดตั้งโดยภาครัฐ หรือองค์กรเอกชน ผู้นำต้องไม่ตัดยึดความเป็นผู้นำ

(3) สมาชิกหรือองค์กรมีความสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำสมาชิกในตำบลและหมู่บ้าน

(4) มีความรักดีต่อด้านหมู่บ้าน ในฐานะเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นที่จะถือว่าตำบล หมู่บ้านคือถิ่นฐานที่ตนมีส่วนได้เสียต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของตำบลและมีความพร้อมที่จะอาสา เพื่อแสดงความคิดเห็นและเจตนา

(5) ระบบผู้นำในระบบตำบลนี้ จะต้องมีความต่อเนื่องแต่ไม่ใช่องค์กรเพราะจะไม่มีสายการบังคับบัญชา แต่จะเป็นระบบที่ต่างมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและตัดสินใจ โดยมีตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก รวมทั้งสามารถกำหนดผลประโยชน์สาธารณะของตำบลได้

จึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะของประชาคม จึงมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ระบบสังคมภาวะผู้นำบนจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจ

4) องค์ประกอบของประชาคม

สมพันธ์ เตชะอิทธิ และคนอื่น ๆ (2544, หน้า 30 - 32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของประชาคมไว้ว่าประกอบด้วยปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

(1) วิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในกลุ่มประชาคมต้องมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกัน รู้และเข้าใจ ร่วมกันถึงทิศทางข้างหน้าที่จะไปด้วยกันหรือ ทำกิจกรรมร่วมกัน การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันจึงมีความจำเป็น

(2) มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ด้วยองค์ประกอบของประชาคมที่มีความหลากหลายซับซ้อนและร่วมสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนั้น การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายย่อมเป็นเงื่อนไขให้เกิดการรับรู้ ตัดสินใจ และร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นร่วมกัน

(3) มีความเป็นธรรมชาติที่มิใช่แต่งตั้ง ด้วยความเป็นองค์กรของสังคมที่อยู่ นอกเหนือจากการควบคุมของอำนาจรัฐ ประชาคมจึงต้องเกิดขึ้นบนเงื่อนไขของความสัมพันธ์ที่ จะดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

(4) มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ การรวมกลุ่มของประชาคมบนพื้นฐานที่หลากหลายนั้นจำเป็นต้องสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร และสามัคคี ความรักสมานฉันท์จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการร่วมมืออย่างมีพลัง

(5) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ จินตนาการเป็นพลังของมนุษย์ที่จะดำรงอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์มีศักดิ์ศรี แต่จินตนาการอย่างเดียวไม่พอ ต้องอาศัยสติปัญญาความรู้ในการแก้ปัญหา สามารถปรับใช้และเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

(6) มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคมจะช่วยให้เกิดพลัง “เกิดปัญญาหมู่” การก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยเทคนิควิธีการมากมายหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่แต่ละกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีการคิดร่วมกัน

(7) มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง/มีเครือข่ายความร่วมมือ การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้สังคมเติบโตขยายตัวอย่างมั่นคง การสื่อสารจะไม่เป็นการสั่งการในแนวตั้ง แต่จะเป็นการสื่อสารในแนวราบ

(8) มีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ จุดอ่อนของภาคสังคมคือความสามารถในการจัดการ การเติบโตของภาคธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง มีพลังก็เพราะมีระบบการจัดการที่ดี ต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการจัดการที่ดี การจัดการที่ดีต้องดีทั้งองค์กร ระบบและประสิทธิภาพทั้งคนและทั้งองค์กร

จึงพอสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญขององค์ประกอบของประชาคมจะต้องมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกัน มีความเอื้ออาทร มีสมานฉันท์ ประชาคมต้องสร้างองค์ความรู้ที่สามารถปรับใช้ได้ตลอดเวลา

5) บทบาทหน้าที่และความสำคัญของประชาคม

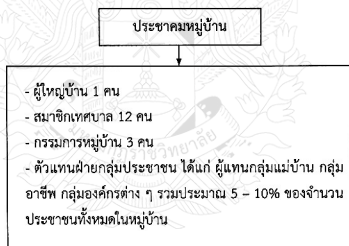
กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2544, หน้า 18) ได้กำหนดองค์ประกอบและบทบาทของประชาคมไว้ ดังนี้

(1) การรวมกลุ่มกันในระดับประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลในหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน 3 คน และตัวแทนฝ่ายกลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรก้าวหน้า ประชาญหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน พระที่ชาวบ้านศรัทธา ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 คน อาสาสมัครประชาสงเคราะห์ อาสาพัฒนาชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ที่มีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน) ผู้แทนธุรกิจเอกชนที่อยู่ในหมู่บ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ รวมแล้วให้ได้จำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 5-10% ของจำนวนประชากร โดยมีการเลือกประธาน และเลขานุการ

ประชาคมหมู่บ้านละ 1 ตำแหน่ง จากผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชน และได้กำหนดบทบาทประชาคมหมู่บ้านไว้ดังนี้ (1) กำหนดปัญหาแนวทางแก้ไขและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านเพื่อเสนอในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และแผนพัฒนาอำเภอ (2) เป็นองค์กรตรวจสอบโครงการ และรายงานเทศบาลตำบลและอำเภอ (3) ทำหน้าที่คอยตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน และรายงานให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อแก้ไขได้ทันที่ (4) นำปัญหาในหมู่บ้านไปหารือในที่ประชุมประชาคม (5) เป็นเวทีให้ความเห็นกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสำคัญ (6) คัดเลือกผู้แทนประชาคมไปร่วมเป็นประชาคมตำบล

(2) การรวมกลุ่มกันในระดับประชาคมตำบลประกอบด้วย นายกเทศบาลตำบล ตัวแทนของประชาคมหมู่บ้าน ๆ ละ 10% แต่ไม่น้อยกว่า 7 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบล ผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชนที่ประชาคมหมู่บ้านคัดเลือก โดยให้มีประธานและเลขานุการประชาคมตำบล อย่างละ 1 ตำแหน่ง เลือกจากผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชน กำหนดบทบาท ดังนี้ (1) วิเคราะห์ปัญหาในภาพรวมของตำบลและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อเสนอในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และแผนพัฒนาอำเภอ (2) เป็นองค์กรตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการและรายงานให้อำเภอทราบ (3) ทำหน้าที่คอยตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลและรายงานให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อแก้ไขได้ทันที่ และ (4) นำปัญหาในหมู่บ้านไปหารือในที่ประชุมประชาคม ส่วนประชาคมหมู่บ้านกำหนดให้มีประชาคมตามโครงสร้างดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างประชาคมหมู่บ้าน

2.1.6 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลายประการ อย่างไรก็ตามประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับความจริงใจในการดำเนินการ
 ורתัย ก๊กผล (2552, หน้า 26 - 28) ได้กล่าวถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป ดังนี้

1) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข่าวสารและความคิดเห็นต่างๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนรอบคอบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบประชาชนโดยตรง

2) ลดค่าใช้จ่ายในการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่างๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติแน่นอนว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจหรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลังและต่อต้าน บางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ ล่าช้าเป็นปีๆ บางโครงการสามารถก่อสร้างได้เสร็จแต่ประชาชนไม่ยอมให้เข้าไปดำเนินการ กลายเป็นอนุสาวรีย์ร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายงบประมาณดังกล่าวสามารถนำไปสร้างคุณประโยชน์ได้มากมาย

3) การสร้างฉันทามติ สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันการสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สิ่งแรกกลายเป็นพหุลักษณะและต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการแลกเปลี่ยน คือกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการเราเชื่อว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกันความขัดแย้งได้

4) ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบผลสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5) ช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน ช่วยให้ผู้บริหารและผู้บริหารงานในเกิดความใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนไม่ใช่ของนักการเมืองเท่านั้น นอกจากนั้นด้วยความใกล้ชิดผู้บริหารท้องถิ่นจะไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

6) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณะชนมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการให้การศึกษแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเห็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

7) ช่วยให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มพูนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

จิตจางัน กิติกรัต (2552, หน้า 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป ดังนี้

1) ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกันทำกิจกรรมทำให้แต่ละฝ่ายได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จนไปสู่การยอมรับความแตกต่างในรูปร่าง ความรู้ นิสัย ค่านิยมต่างๆ อันเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตย

2) ทำให้งานที่ยากบางอย่างสำเร็จขึ้นมาได้ งานหลายอย่างหากทำเพียงผู้เดียว หรือทำน้อยคนอาจไม่สำเร็จ ต้องให้ผู้มาร่วมงานหลายคนจึงจะสำเร็จ เช่น การสร้างบ้าน สร้างเจดีย์

สังพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควรร

ไปรคณามาตั้งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบขอบ

3) ทำให้บุคคลคิดช่วยตนเอง เพราะรัฐเป็นฝ่ายทำให้ก็จะรอคอยความช่วยเหลือหากมาร่วมกันพิจารณา อาจทำบางสิ่งได้เองและจะร่วมดูแลรักษาสิ่งนั้นมากขึ้น

4) ให้ความช่วยเหลือโดยตรงกับที่ต้องการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในชั้นการระบุประเด็นปัญหาและความต้องการ จึงไม่เกิดปัญหาที่สร้างไว้แล้วไม่ให้เกิดประโยชน์ เช่น ที่อ่านหนังสือในหมู่บ้าน สะพานลอยให้คนข้าม ซึ่งทำแล้วไม่ใช้ก็เสียประโยชน์ไป

5) มักทำให้ประหยัดทรัพยากรลงได้ เพราะการช่วยตรงกับความต้องการที่จะใช้และอาจมีแรงงานจากการมีส่วนร่วมมาช่วยได้ อาจมีบ้างถ้ามีส่วนร่วมจนเหนื่อย ไม่มีการจัดการที่ดีก็อาจสิ้นเปลืองทรัพยากรมากกว่าที่ควร หรืออาจเกิดความเสียหายก็ได้

6) ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ การมาร่วมคิดร่วมทำ ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของก็มักจะร่วมกันดูแลรักษาซ่อมแซม และมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนร่วมกันทำขึ้นมา สิ่งของที่บุคคลได้ทำร่วมกันจึงอยู่คงทน

7) เพิ่มทางเลือกที่ดีเพื่อการตัดสินใจการได้รับรู้ในโครงการอย่างละเอียดทำให้ช่วยกันหาทางเลือก (ทางออก) หลายทางที่สมบูรณ์และเหมาะสมที่สุด ทำให้เกิดผลเสียหายน้อยลงหรือเกิดผลดีมากกว่าการไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วม

8) เกิดการสร้างฉันทมติ หรือการเห็นพ้องต้องกันขึ้นมาได้ โดยในประเทศตะวันตก การมีส่วนร่วมของประชาชนมักทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี เกิดการสร้างข้อตกลงที่มีนัยและยั่งยืนได้

9) ทำให้ชุมชนหรือสังคมเข้มแข็ง เพราะชุมชนที่เข้มแข็งควรมีส่วนร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดูแลปกครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของชุมชน หรือสังคมนั่นเอง โดยการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเสมอ ๆ ทำให้ชุมชนรู้สึกว่าได้ควบคุมโชคชะตาของตนเองแทนที่จะเป็นผู้ชำนาญจากที่อื่นที่เขาไม่รู้จักหรือไม่ไว้วางใจมาควบคุม สังการ

10) ทำให้การดำเนินงานของชุมชนหรือสังคมนั้นโปร่งใส เพราะทำให้ผู้ที่จะทุจริตคดโกงหวั่นเกรง กระทำการได้ยากขึ้น

จึงพอสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้งานที่ยากบางอย่างสำเร็จขึ้นมาได้ ทำให้บุคคลคิดช่วยตนเอง ช่วยเหลือกันตรงกับที่ต้องการ ประหยัดทรัพยากรลงเป็นเจ้าของ การมาร่วมคิดร่วมทำ เพิ่มทางเลือกที่ดีเพื่อการตัดสินใจ ชุมชนหรือสังคมเข้มแข็ง และการดำเนินงานของชุมชนหรือสังคมนั้นโปร่งใส

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น ประเภทของการพัฒนาท้องถิ่น องค์ประกอบของการพัฒนาท้องถิ่น หลักการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบล ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 3) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเอาไว้ว่า

1) การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีกำหนดทิศทาง (Planned or Directed Change) นั่นคือ การพัฒนามีได้เป็นเรื่องตามธรรมชาติ หากเป็นความพยายามของมนุษย์ พยายามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยกำหนดทิศทางหรือรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร ข้าหรือเร็วอย่างไร ใครจะเป็นผู้พัฒนาหรือถูกพัฒนา เป็นต้น

2) เป้าหมายสุดยอดของการพัฒนาอยู่ที่คน คนเป็นทั้งผู้ถูกพัฒนาและผู้รับผลของการพัฒนา และมองคนเป็นกลุ่ม หรืออยู่ในกลุ่ม ดังนั้นการพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

3) เป้าหมายของการพัฒนาคน กลุ่มคน หรือสังคม คือความกินดีอยู่ดีในด้านต่างๆ หรือสภาพสังคมที่ดี ซึ่งรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และการเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 775) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนา” ในภาษาไทย มาจากคำว่า “วฑฺฒน” ในบาลี และ “วฺรณ” ในภาษาสันสกฤต แปลว่า ความเจริญ

อุทัย ทิรัญโต (2546, หน้า 48) กล่าวถึง คำว่า พัฒนา (Development) และเป็นการพัฒนาตามอุดมคติย่อมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ มีความเจริญเติบโต (Growth) มีการเปลี่ยนแปลงระบบ (System change) และมีกรวางแผน (Planned change) ตามแนว ความคิดนี้การพัฒนาเกิดขึ้นจากกระบวนการของการวางแผนเพื่อให้มีความเจริญเติบโตในทิศทางของการสร้างสภาวะทันสมัย (Modernization) การสร้างชาติ (Nation-Building) และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Progress) ในขณะเดียวกันจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบไปพร้อมๆ กันกับความเจริญเติบโตด้วย กระบวนการพัฒนานั้นการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันทำให้เกิดการพัฒนาทั้งนี้และทั้งนั้นคงจะต้องพิจารณาหรือคำนึงหลักการที่สำคัญต่อไปนี้

1) ความต้องการ (Needs) เพื่อที่จะให้เกิดการกระทำ คือ (1) การมีส่วนร่วม (Participation) (2) การแจกจ่าย (Distribution) ผลการกระทำให้เท่าเทียมกัน (3) การร่วมมือร่วมใจ (integration) มีความสามัคคีช่วยกันทำงาน (4) การกระทำให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ (Penetration) ของเขตการบริหารการปกครอง (5) ความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy) การทำให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการยอมรับว่าถูกต้อง และ (6) เอกลักษณะ (Obstacles) หรือปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินการตามแผนพัฒนาควรจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์วิจัย ให้เป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัดถูกต้องและครบถ้วน

2) ทรัพยากร (Resources) หมายถึง สิ่งที่จะต้องใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนาเริ่มตั้งแต่ต้นทุนคุณภาพของคน ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคน รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่นๆ เช่น เงินงบประมาณ ทุน วัสดุเครื่องใช้เครื่องยนต์กลไกต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำมาเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นด้วย เป็นต้น

3) ศักยภาพ (Potentialities) อันหมายถึง ความสามารถหรือพลังงานขององค์การส่วนท้องถิ่นที่จะกระทำกรต่างๆ ให้บรรลุผลในอนาคต องค์การที่จะสามารถทำการวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาได้ดังนั้นจะต้องมีปัจจัยเหล่านี้ คือ (1) ความต่อเนื่องและ

ความมั่นคงทางนโยบายของฝ่ายการเมือง (2) ทรัพยากร (3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรือ นวัตกรรม (Innovation) และ (4) ทักษะ (Skills)

4) ทุน (Capital)

5) ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค (Technical Assistance)

การบริหารส่วนท้องถิ่นบนเป้าหมายวิธีการอย่างมีระบบที่แน่นอนในอันที่จะนำไปสู่ การพัฒนาชาติบ้านเมือง เป็นส่วนรวมปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการ พัฒนาประเทศอย่างน้อยที่สุดรัฐบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1) การจัดระบบการปกครองและระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินที่ แน่นนอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องรูปแบบของการบริหารส่วนท้องถิ่น

2) สร้างระบบและระเบียบตลอดจนขั้นตอนของการพัฒนาบทบาทของการ บริหารส่วนท้องถิ่นร่วมกัน

3) สร้างสภาวะผู้นำในท้องถิ่น โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม ตลอดจนการให้ความรอบรู้ทางการบริหารการพัฒนา

4) สร้างโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อย่างตรงเป้าหมาย ต่อเนื่องและมีระบบ โดยต้องเน้นให้เห็นและเข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของตน ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

5) สร้างโครงสร้างระบบภาษีอากร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอย่างมี ประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพียงพอที่ท้องถิ่นจะปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้

วิช วิจิตรนิภาวรรณ (2549, หน้า 30) การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปเน ทิศทางที่ดีกว่าเดิมเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความเจริญก้าวหน้า โดยการ เปลี่ยนแปลงนั้นได้มีการกำหนดไว้ก่อนและครอบคลุมทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ หรืออาจแบ่งเป็น ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาในแง่ที่เป็นกระบวนการ (process) จะ ประกอบด้วยหลายขั้นตอน (stages) ที่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยง (continuing process) คือ หลังจากดำเนินกิจกรรมพัฒนากิจกรรมหนึ่งผ่านไปแล้ว ก็จะไปสู่การเริ่มดำเนินกิจกรรมพัฒนา กิจกรรมอื่นๆ ไปอีก

สรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นหากผู้นำในท้องถิ่นมีทัศนคติ พฤติกรรมตลอดจนการมีความ รอบรู้ด้านการบริหารสอดคล้องกับการพัฒนาของท้องถิ่นมากเท่าใดก็จะทำให้การปกครองท้องถิ่นมี ศักยภาพสนับสนุนการพัฒนาของท้องถิ่นมากเท่านั้น

2.2.2 ประเภทของการพัฒนาท้องถิ่น

ดังได้กล่าวแล้วว่าระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสาน แผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนการพัฒนาท้องถิ่น ไว้ 3 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ

2) แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปีซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน

3) แผนปฏิบัติการ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2546 นั้น มีใช้การจัดทำแผนพัฒนา แต่เป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงานโครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ ที่ดำเนินการ

2.2.3 รูปแบบในการพัฒนา (Development Model Theory)

รูปแบบในการพัฒนาในการเปลี่ยนแปลงมีขั้นตอน เป็นการขึ้นสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมที่ต้องทำ เกิดการผ่อนคลายสถานการณ์ หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมา เพื่อให้เกิดการขัดแย้งกับความเชื่อ สร้างความรู้สึกลำบากคิด ซึ่งเป็นกระบวนการปฏิบัติตอบสนองสถานการณ์ในการผ่อนคลายสถานการณ์ สร้างความปลอดภัยทางจิตวิทยาด้วยการจำกัดเครื่องกีดขวางการเปลี่ยนแปลง เป็นการเสนอความรู้ ความคิดแนวทางซึ่งเป็นสิ่งที่นักพัฒนา ต้องการให้คนที่ตนจะพัฒนาเข้ามาในชุมชนให้มาก ให้เขาได้เรียนรู้ทำความเข้าใจคัดเลือกและรับเอาไว้เป็นของเขา สร้างความมั่นคง และผสมผสานสิ่งที่เปลี่ยนแปลงแล้วเข้าด้วยกัน กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติได้แก่การผสมผสานของใหม่ต่างๆ เช่น ความคิด ค่านิยม ทัศนคติ เข้ามาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่เราจะพัฒนาและการผสมผสานสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ๆ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 45) กล่าวว่า การพัฒนา คือ การทำให้หน่วยของสังคมหรือตัวสังคมเองทั้งสังคม กลายเป็นหน่วยสมบูรณ์ในตัวเอง คือ เมื่อแต่ละหน่วยสังคมได้รับการพัฒนามาจนถึงระดับหนึ่งความสามารถนั้น อยู่ตัวไม่สูญหายไปได้และยังมีพื้นฐานเพียงพอสำหรับกรที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าต่อไป เรียกความเจริญเติบโตชนิดที่ตนเองสามารถรักษาไว้ได้ เช่น ด้านเศรษฐกิจสามารถผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค ให้พอกับความต้องการและความสามารถนั้นยังคงอยู่ไม่สูญหายไปได้ และมีพื้นฐานเพียงพอที่จะพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าไป จนทำให้สมาชิกมีมาตรฐานที่ดีขึ้น หรือเพิ่มโอกาสชีวิตให้ดีขึ้น เป็นลักษณะการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวคิด และต้องกระจายความอยู่ดีกินดีให้ทั่วสังคม เป็นลักษณะการพัฒนาตามแนวนอน ในขณะที่บุคคลนั้นได้รับการศึกษาอบรมด้านต่างๆ ระดับหนึ่ง จนมีความสามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้แล้วอยู่ในฐานะพร้อมที่จะยกระดับให้สูงขึ้นเรื่อยๆ ถือว่าเป็นการพัฒนาสมบูรณ์แล้ว และสังคมที่สมาชิกอยู่ในภาวะเช่นนี้ เรียกว่า หน่วยที่สามารถจะพัฒนาตนเองได้ เช่น ด้านเศรษฐกิจต้องพัฒนา 5 องค์ประกอบ (1) ตำแหน่งทางสังคมยกระดับสถานภาพของผู้ผลิตผู้บริโภค (2) หน้าที่พัฒนาให้ผู้เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพในการผลิต ให้พออยู่พอกินชีวิตดีขึ้น (3) แบบพฤติกรรม สร้างแบบ

พฤติกรรมให้สอดคล้องกับหน้าที่ และสถานภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค (4) แบบแผนเกี่ยวกับความเชื่อ อุดมคติ ค่านิยม สัญลักษณ์ คุณธรรมบรรทัดฐาน วิถีประชา จารีตประเพณี กฎหมาย และ (5) องค์ประกอบทางวัตถุ สร้างวัตถุให้อำนวยต่อการสร้างสถานภาพ หน้าที่และแบบแผนพฤติกรรม โดยแต่ละด้านสัมพันธ์กันเองภายในองค์ประกอบ และสัมพันธ์กันระหว่างด้านต่างๆ การพัฒนาจึงครบสมบูรณ์ มิฉะนั้นแล้ว แต่ละด้านหรือแต่ละองค์ประกอบของด้านที่ไม่ได้รับการพัฒนาจักเป็นอุปสรรค หรือเป็นแรงสนับสนุนการพัฒนา

การพัฒนาจะเกิดขึ้นได้หากคนได้รับการศึกษาและรู้จักใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ภายในองค์การหรือสังคมใดที่มีผู้นำที่มีคุณภาพ มีการติดต่อสื่อสารที่ดี มีผู้นำที่ เฉลียวฉลาด มีวิสัยทัศน์กว้างไกล หรือการที่คนในสังคมได้รับการฝึกอบรม ทำให้เกิดความรู้ ความ ชำนาญในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น จะช่วยทำให้สังคมเกิดการพัฒนายกระดับขั้นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาคม คือ องค์ประกอบด้าน พื้นที่ ซึ่งลักษณะของพื้นที่แต่ละแห่งที่ แตกต่างกัน จะก่อให้เกิดการบริหารงานจัดการและการพัฒนา ชุมชนที่แตกต่างกัน องค์ประกอบด้านพื้นที่ที่สำคัญมี 4 ด้าน ดังนี้ (1) ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นที่ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมีองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้มแข็ง (2) ประชาคมเป็น องค์กรทางสังคมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (3) การติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการใน พื้นที่ตลอดเวลา และ (4) การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอจะนำไปสู่การ พัฒนา

สรุปได้ว่า การพัฒนา เป็นแนวคิด ที่เกิดจากการทำให้หน่วยของสังคมหรือตัวสังคมเองทั้ง สังคมกลายเป็นหน่วยสมบูรณ์ในตัวเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามความต้องการของ คนส่วนใหญ่ในสังคม ทั้งที่เป็นระบบ หรือกลไกสำคัญต่างๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น ตาม แนวทางของทฤษฎีตัวแบบในการพัฒนา และตามแนวทางของทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการ แพร่กระจายซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่บุคลากรก่อนส่วนอื่นๆ เสมอ เช่น ระบบโครงสร้าง หรือทรัพยากร

2.2.4 องค์ประกอบของการพัฒนาท้องถิ่น

ปารีชาติ วลัยเสถียร (2543, หน้า 68 – 69) กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนา ท้องถิ่นดังนี้

- 1) การพัฒนาท้องถิ่น คือ ความพยายามที่จะยกระดับฐานการครองชีพของ ประชาชนภายในท้องถิ่นให้ดีขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ ประชาชนภายในท้องถิ่น มีความเจริญขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
- 2) การพัฒนาท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือ ลักษณะทางกายภาพตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน การประพฤติปฏิบัติแบบเก่าๆ ของประชาชนในท้องถิ่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างด้วยวิธีการให้การศึกษาแก่ประชาชนโดย เน้นที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแนวคิดให้ถูกทิศทาง
- 3) การดำเนินงานจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่จะนำไปส่งเสริมให้ประชาชนรับไปปฏิบัติจะต้องเป็นความต้องการของประชาชนอยู่

แล้ว หรือเป็นกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และสามารถทำให้ประชาชนรู้สึกต้องการได้

4) การพัฒนาท้องถิ่นจะต้องใช้หลักการยั่วยุ เร่งเร้า ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนดำเนินการไปตามโครงการพัฒนานั้นๆ

5) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นเตือน ยั่วยุ และส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มขึ้น

6) รัฐบาลหรือแหล่งความช่วยเหลือจากภายนอกจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสิ่งที่เกิดความสามารถที่ประชาชนในท้องถิ่นจะจัดหาเองได้ เช่น ความรู้ทางวิชาการวิศวะและเงินเท่าที่จำเป็น

7) จะต้องมีการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มีใช้ดำเนินการเพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพราะปัญหาของชุมชนอยู่นอกเหนือความสามารถของหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดโดยเฉพาะ และการที่จะพัฒนาชุมชนให้ได้ผลจะต้องเป็นการพัฒนาโดยทั่วไปและมุ่งประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นจึงใช้หลักการที่เรียกว่า Holistic Approach คือ มุ่งที่จะพัฒนาทุกๆ ด้าน ไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่ง

8) กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นจะต้องพิจารณาถึงสังคม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นหลัก

9) วิธีการในการพัฒนาท้องถิ่นให้อาศัยหลักการ และแนวทางระบอบประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการดำเนินการ

สรุปว่า การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการเสริมสร้างความเจริญของท้องถิ่นอย่างมีระบบ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น และหลักการในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ดังนั้น บทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม จะต้องเป็นไปในลักษณะการกระตุ้นและชี้แนะประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการของตน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 หลักการพัฒนาท้องถิ่น

ปารีชาติ วลัยเสถียร (2543, หน้า 70) กล่าวถึงหลักการพัฒนาท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) หลักการมีส่วนร่วม โดยการเสริมสร้าง และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอนการทำงาน

2) หลักความสมดุลของการพัฒนา โดยควรคำนึงถึงความสมดุลของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในลักษณะของ Holistic Approach เพราะเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า การพัฒนาทั้งสามประการมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด การจะเน้นด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปเพียงใดนั้น ย่อมจะได้รับการกำหนดโดยลักษณะ และความเข้มข้นของปัญหาที่แต่ละ

ท้องถิ่นเผชิญอยู่เป็นสำคัญ ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เสียเปรียบ และกลุ่มคนยากจนในท้องถิ่น ที่จะพัฒนาให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกอื่นๆ ในท้องถิ่น

3) หลักการพึ่งตนเอง โดยประชาชนจะต้องมีอิสระในการคิด ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ โดยใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้มากที่สุดเป็นเบื้องต้น ซึ่งหากมีโอกาสได้เรียนรู้และปฏิบัติมากขึ้นก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่จะพึ่งตนเองให้สูงขึ้น

4) หลักความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้แต่ละท้องถิ่นย่อมจะมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นของตนเอง การดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นควรจะได้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ดำรงต่อชีวิตท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นช่วยทำให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้การพัฒนาดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ความสมดุลในการพัฒนา การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการพึ่งตนเอง และจะต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นด้วย

2.2.6 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549, หน้า 18 - 24) ประชาคมเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหาความต้องการและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ประกอบด้วย

1) ประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วยตัวแทน 2 ฝ่ายคือ (1) ตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลในหมู่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน 3 คน และ (2) ตัวแทนกลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ผู้แทนกลุ่มอาชีพเกษตรกร / เกษตรกรก้าวหน้า ประชาชนหมู่บ้าน พระที่ชาวบ้านศรัทธา ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 คน อสม. อาสาพัฒนาชุมชน อาสาสมัครประชาสัมพันธ์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ที่มีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน) ผู้แทนธุรกิจเอกชนที่อยู่ในหมู่บ้าน ผู้แทนเครือข่ายการเงินของชุมชน (ถ้ามี) ทั้งนี้ องค์ประกอบของประชาคมหมู่บ้านมีน้อยให้เลือกตัวแทนจากกลุ่มบ้านในหมู่บ้าน เช่น คัดเลือกตัวแทนคุ้มในหมู่บ้าน และจำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้านมีจำนวน 5-10% ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน ประธานและเลขานุการ เลือกจากสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน

2) ประชาคมตำบล ประกอบด้วย (1) นายเทศบาลตำบล (2) ตัวแทนของประชาคมหมู่บ้านๆ ละ 10% แต่ไม่น้อยกว่า 7 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน (จำนวน 1 คน) สมาชิกสภาเทศบาลตำบล (ประชาคมหมู่บ้านละ 2 คน) ผู้แทนกลุ่มประชาชนที่ประชาคมหมู่บ้านคัดเลือก (อย่างน้อยประชาคมหมู่บ้านละ 4 คน) ผู้แทนกองทุนหมู่บ้านในตำบล ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำอาชีพก้าวหน้า ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนา ผู้แทนเครือข่ายการเงินของชุมชน (ถ้ามี) โดยประธานและเลขานุการ เลือกจากสมาชิกประชาคมตำบล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลไว้ 2 ประเภท (1) แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว และ (2) แผนพัฒนาสาขา เป็นแผนพัฒนาระยะสั้น เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียนที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบล เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบล จึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคต โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อเทศบาลตำบล เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ติดตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสถานการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีมิติด้านการพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการและการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนมิติในเชิงพื้นที่ ทั้งพื้นที่ใกล้เคียงขยายไปสู่พื้นที่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับทวีป จนกระทั่งในระดับโลกด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลจะต้องดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยแปดขั้นตอน ดังนี้

- 1) การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ
- 2) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน และกำหนดประเด็นในการพัฒนา
- 3) การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น
- 4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น
- 6) การกำหนดยุทธศาสตร์และบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น
- 7) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น
- 8) การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครอง

ส่วนท้องถิ่น, 2549, หน้า 18 - 24)

2.2.7 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้แต่

ไม่ได้กำหนดช่วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาว่าเป็นแผนระยะกี่ปี ดังนั้น เทศบาลตำบล จึงสามารถที่จะพิจารณาว่าจะทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของตนเองสำหรับช่วงระยะเวลาเท่าใดขึ้นอยู่กับแนวคิดของเทศบาลตำบล ประกอบกับข้อมูล ปัญหาที่ต้องการแก้ไข ทั้งนี้ อาจจะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีระยะเวลารอบคลุมช่วงละ 5 ปี เพื่อใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบนโยบายก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วนทันสมัย ได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปแสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น ข้อมูลจัดทำได้แก่ ข้อมูลประชากร อาชีพและรายได้ สุขภาพอนามัย การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และ ข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2) การรวบรวมปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบล ข้อมูลปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบล จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้นเทศบาลตำบล จึงจำเป็นต้องรวบรวมปัญหาที่สำคัญไว้ นำเสนอชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา วิเคราะห์ปัญหาและเลือกปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการของสาธารณชน รวมทั้ง จะต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้เกณฑ์สำหรับ ลำดับความสำคัญ รวมทั้งเกณฑ์ประกอบด้วย (1) ขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์ (2) ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา (3) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (4) การยอมรับร่วมกันของชุมชน และ (5) ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา/การดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของเทศบาล ตำบลในปัจจุบัน เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็น สภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของ ท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นใน ปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้ เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาเทศบาลตำบล

1) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลตำบล วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง เป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสถานภาพการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า วิสัยทัศน์เป็นผลรวมของการสรุปทบทวนจากอดีต พิจารณาปัจจุบันและมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้า

2) การกำหนดภารกิจหลัก หรือพันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาเทศบาล ตำบล เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่าท้องถิ่นต้องการอะไร เป็นอะไรในอนาคต และจะเป็นไปได้เมื่อผลการวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานภาพการ พัฒนาเทศบาลตำบลในปัจจุบันปรากฏผนวกกับประวัติศาสตร์ของเทศบาลตำบลและความต้องการ/

ความคาดหวังของทุกฝ่ายในเทศบาลตำบล

ภารกิจหลัก เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะรวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้ การกำหนดภารกิจหลักมีแนวทางการดำเนินการแยกเป็นสองระดับคือ (1) พันธกิจในลักษณะที่เป็นอาณัติ (Mandate) ที่ได้รับมอบหมายจากสังคมหรือรัฐ ซึ่งได้แก่ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล และ (2) ภารกิจหลักที่เทศบาลตำบลมุ่งมั่นที่จะดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และแสดงถึงความเข้าใจในโรงงานที่เทศบาลตำบลต้องดำเนินการซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่วางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และของเทศบาลตำบลที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลักเทศบาลตำบล จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีลักษณะดังนี้ (1) ต้องระบุถึงขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่สนับสนุนและนำไปสู่ภารกิจหลักและบรรลุวิสัยทัศน์ได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน และ (2) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมของเทศบาลตำบลเพื่อนำเทศบาลตำบลไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต ซึ่งอาจแบ่งขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ออกได้สามขั้นตอนย่อย คือ

1) การวิเคราะห์ความต้องการ/ปัญหา/ข้อจำกัด/ศักยภาพ คือ (1) การวิเคราะห์ความต้องการ จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น (2) การวิเคราะห์ปัญหา จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ มุ่งที่จะจัดการกับสภาพที่บั่นทอนจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนาที่กำหนดไว้ (3) การวิเคราะห์ข้อจำกัดจะทำให้ประเมินได้ว่าขอบเขตของวัตถุประสงค์ควรมากน้อยเพียงใด (4) การวิเคราะห์ศักยภาพ เพื่อให้ทราบว่ามีทรัพยากรเป็นประโยชน์ต่อการจัดการประเด็นใด

2) การนำเอาปัญหาวิเคราะห์ จากขั้นตอนแรก คือ เมื่อเราสำรวจและค้นหาปัญหาต่างๆ มาได้จำนวนหนึ่งแล้ว เราจะนำเอาปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุและความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนา นอกจากนี้การเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัญหายังช่วยให้เราสามารถคาดเดาถึงผลกระทบที่ปัญหาหนึ่งอาจจะมิต่ออีกปัญหาหนึ่งด้วย

3) ทบทวนนโยบายที่มีอยู่ตลอดจนกำหนดวัตถุประสงค์ คือ ในขั้นตอนนี้จะทบทวนนโยบายที่อยู่ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายการพัฒนา เนื่องจากนโยบายถูกกำหนดโดยผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินงาน การทบทวนนโยบายจะทำให้วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์และพัฒนา และแนวทางการพัฒนา เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค กำหนดแนวทางการพัฒนา ยุทธศาสตร์ กำหนดวิธีการหรือขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งวัตถุประสงค์รวมและวัตถุประสงค์เฉพาะส่วน และเมื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้ว หมายความว่ายอมรับถึงภารกิจหลักที่ต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา กำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด เจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงาน ในขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายนี้ ขี้วิตผลสำเร็จในเชิงกลยุทธ์ไว้ด้วย เพื่อใช้ในกระบวนการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนา

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะนำผลที่ได้มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเค้าโครงที่กำหนดจากนั้นจะนำร่างแผนฯ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จะทำหน้าที่ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประสานและบูรณาการกันในมิติท้องถิ่นและมิติทางด้านอำนาจหน้าที่โดยจะพิจารณาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ด้วยคณะอนุกรรมการจะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วส่งคืนให้ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล เป็นการจัดทำแผนพัฒนาให้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนามีการเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ แล้วทำการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ เพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจ จุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา เป้าหมาย เพื่อนำไปใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

2.2.8 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบล ต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการของ เทศบาลตำบลเพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. สภาตำบลและเทศบาลตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 หลักการมีส่วนร่วมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยแนวทางการมีส่วนร่วม จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ดังต่อไปนี้

1) ร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ เทศบาลตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาของเทศบาลตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย กำหนด

เป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้

2) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากทีเทศบาลตำบล และประชาคมได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะคือ (1) เทศบาลตำบล ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา และ(2) เทศบาลตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ในส่วนท้องถิ่นได้เสนอแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น

3) ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อแผนงานโครงการพัฒนาของเทศบาลตำบล ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภาเทศบาลตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

4) ร่วมติดตามและประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงสร้างที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน ได้แก่ (1) การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจการของกลุ่มต่าง ๆ (2) ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้องโปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาชนร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้าง และ (3) การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น หลังสิ้นปีงบประมาณเทศบาลตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง (กรมการปกครอง, 2549, หน้า 19)

จะเห็นว่าการพัฒนาเทศบาลตำบลพัฒนาจากล่างขึ้นสู่บน (Development from bellow) เป็นการพัฒนาที่เน้นที่บทบาทของประชาชน รวมทั้งข้าราชการระดับล่างเป็นผู้กำหนดตัดสินใจความต้องการของตนเอง ที่จะพัฒนาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในส่วนท้องถิ่น ลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล คือ

1) เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กำหนดแผนพัฒนาเริ่มจากประชาชนที่อยู่ในส่วนท้องถิ่นระดับพื้นฐานเป็นสำคัญ โดยประชาชนคิดริเริ่ม ตัดสินใจกำหนดความต้องการของตนเอง กำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

2) ยอมรับแนวคิดที่หลากหลายในการพัฒนาและสภาพแวดล้อมของชุมชนตระหนักถึงปัญหาและความต้องการในแต่ละส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อาศัยคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นผู้วางแผนในการพัฒนา และสามารถพัฒนาได้ถูกทาง

3) ยอมรับแนวคิดของคอนในท้องถิ่นว่า การพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างจำกัด เชื่อว่าประชาชนในสวนท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาตนเองได้ รัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน

จึงพอสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล แบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสวนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น โดยต้องมีส่วนร่วมในด้านการร่วมคิดค้นหาปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน และด้านร่วมติดตามประเมินผลนำมาบูรณาการให้สอดคล้องกับขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะทำการวิจัยเฉพาะเล่มนี้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น และประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของ และเทศบาลตำบล ดังนี้

2.3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อนำมาบำบัดความต้องการของตนเอง บริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กร มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริการงาน แต่ต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น และแบ่งองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็นแปดประการ ดังนี้ 1) มีสถานะภาพตามกฎหมาย 2) มีพื้นที่และระดับของตนเอง 3) ได้รับการกระจายอำนาจและหน้าที่จากรัฐบาลกลาง 4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล 5) มีการเลือกตั้งสมาชิกหรือคณะผู้บริหาร 6) มีอิสระในการปกครองตนเอง 7) มีงบประมาณเป็นของตนเอง และ 8) มีการควบคุมกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง (2547, หน้า 39) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ผู้บริหารของหน่วย การปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ มีอำนาจอิสระและมีความรับผิดชอบที่สามารถใช้ได้ โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ยังอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ใช่รัฐอิสระ

พอสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

2.3.2 ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

วิชรา ไชยสาร (2544 หน้า 142 - 148) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมาย ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้

- 1) มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้น

โดยกฎหมาย

2) มีพื้นที่และระดับ พื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น

3) มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่ที่มากนักน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

4) มีความเป็นนิติบุคคลเพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

5) มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

6) มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องของอนุมัติจากรัฐบาลกลาง

7) มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

8) มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์ของประชาชนและความมั่นคงแห่งรัฐ

2.3.3 ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

จำليبเอกเกรียงศักดิ์ แก่นละออง (2547, หน้า 8 - 11) ได้สรุปว่า องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไป มี 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วน จังหวัด เทศบาล เทศบาลตำบล และ 2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามบทบัญญัติในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 285 - 288 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กล่าวถึงที่มาขององค์การปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ดังนี้

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

2) คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

3) การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น

4) คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

5) คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

6) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

7) ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมีอำนาจบัญญัติตราวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

2.3.4 เทศบาลตำบล

แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึง ความเป็นมาของเทศบาล ประเภทของเทศบาลภารกิจของเทศบาล และโครงสร้างภายในหน่วยงานเทศบาล

1) ความเป็นมาของเทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล องค์การบริหารประกอบด้วย สภาเทศบาล ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวน 12 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี โดยมีอำนาจควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารเทศบาลประกอบด้วย นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน รองนายกเทศมนตรี 3 คน มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาเทศมนตรี 2 คน มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี 1 คน มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรีอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ส่วนตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี มิได้กำหนดระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งและฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการตามระเบียบ กฎหมาย และภารกิจอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและนายกเทศมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลประจำและลูกจ้าง โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วยบังคับบัญชาตลอดจนลูกจ้างของเทศบาลด้วย

2) ประเภทของเทศบาล

เทศบาลในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นตามจำนวนประชากรและรายได้ของเทศบาลนั้นๆ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ได้กำหนดขนาดเทศบาลมีเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ตามมาตรา 9, 10 และ 11 ดังนี้ มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีการประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่น

ชุมชนที่มี ราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำ ตาม พระราชบัญญัตินี้และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ด้วย และมาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎร ตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อ และเขตของ เทศบาลไว้ด้วย

3) รูปแบบเทศบาล

เทศบาลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่ มีความเจริญและใช้ในการบริหารเมือง ซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” ใน การปกครองประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับสังคมไทย เทศบาลเป็นรูปแบบ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในเขตชุมชนเมืองที่เข้ามาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) เกือบ 66 ปีแล้ว โครงสร้างของเทศบาลตำบล มีสองฝ่าย ดังนี้ (1) ฝ่ายนิติบัญญัติ สภาเทศบาล ตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน สมาชิกสภา เทศบาลตำบลมีสมาชิก 12 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร และความเห็นชอบ ข้อบัญญัติท้องถิ่นต่างๆ ที่ตราขึ้นเพื่อใช้ในท้องถิ่นของตน อายุของสภาเทศบาลตำบลมีกำหนดคราว ละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง และ (2) ฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชน และรองนายกเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งได้ไม่เกินสองคน กับเลขานุการ นายกเทศมนตรีอีกหนึ่งคน และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งได้ไม่เกินหนึ่งคนมีหน้าที่ บริหารราชการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยข้าราชการฝ่ายประจำทำหน้าที่ช่วยเหลือใน การปฏิบัติงานให้บรรลุตามประสงค์ หรือกำหนดไว้

4) อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) รักษาความ สงบเรียบร้อยของประชาชน (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ (8) บำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น และ (9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

5) หน้าที่ที่เลือกปฏิบัติในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือ การประปา (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์ (3) ให้มีตลาด (4) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร (5) ให้ มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ (6) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (7) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ (8) เทศพาณิชย์

6) การกิจของเทศบาล เทศบาลได้กำหนดการกิจของเทศบาล มี 2 ประเภท คือ การกิจหลัก และการกิจรอง ดังนี้

ก. การกิจหลัก (1) แก้ไขระบบระบายน้ำให้พอเพียง (2) พัฒนา ปรับปรุงถนนและทางเท้า (3) พัฒนาสวนสาธารณะ (4) ให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย (5) พัฒนาบริการ ด้านขยะมูลฝอย (6) พัฒนาด้านไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ โทรศัพท์ ประปา (7) พัฒนาแหล่งน้ำ

ธรมชาติ (8) สร้างอาชีพและลดปัญหาการว่างงาน (9) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (10) สร้างสถานประกอบการอาชีพและค้าขาย (11) พัฒนาการท่องเที่ยว (12) ป้องกันและรักษาส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน (13) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและบริหาร (14) รักษาความสงบ ความเป็นระเบียบและความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สิน (15) พื้นฟูวัฒนธรรม และส่งเสริมประเพณี

ข. ภารกิจรอง (1) แก้ปัญหาจราจร (2) แก้ปัญหามลพิษ (3) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ (4) พัฒนาประสิทธิภาพของประชากร (5) พัฒนาป้องกันบรรเทาสาธารณภัย (6) พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ (7) ส่งเสริมการบริหารเทศพาณิชย์ (8) พัฒนาระบบการเก็บเอกสารด้านทะเบียนราษฎร และ (9) ส่งเสริมสวัสดิการและนันทนาการ

7) โครงสร้างภายในหน่วยงานเทศบาล

เทศบาล เป็นเทศบาลที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ก.ท. เดิม) กำหนดให้เป็นเทศบาล โดยกำหนดโครงสร้างของส่วนราชการออกเป็น 9 ส่วน ได้แก่ (1) สำนักปลัดเทศบาล (2) กองคลัง (3) กองวิชาการและแผนงาน (4) กองสุขาภิบาล (5) กองช่าง (6) กองการศึกษา (7) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (8) กองสวัสดิการสังคม และ (9) หน่วยตรวจสอบภายใน

สรุป การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางส่วนภูมิภาคไปให้กับประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้วางนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหาอุปสรรคของตนเองและสามารถมีรายได้งบประมาณ และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยปราศจากควบคุมแทรกแซงจากรัฐบาลกลาง

2.4 สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัย

สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัยของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา อาณาเขตที่ตั้ง และประชากร ดังนี้

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลน้ำคำเป็นตำบลที่ก่อตั้งมานานจากคำบอกเล่าสืบต่อกันมาว่าตำบลน้ำคำมีการก่อตั้ง ตั้งแต่สมัยมณฑลอุบลขึ้น โดยมีขุนคำและพวกท้องถิ่นได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานบริเวณทุ่งนาชายป่าริมแม่น้ำมูล ซึ่งเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์และมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ซึ่งน้ำจะปรากฏเป็นน้ำสีเหลืองคล้ายกับสีทองไหลซึมออกมาตลอดทั้งจากชายป่าชาวบ้านจึงเรียกน้ำชนิดนี้ว่าน้ำคำ ซึ่งเป็นที่มาของการตั้งชื่อหมู่บ้านว่าหมู่บ้านน้ำคำซึ่งจัดตั้งเป็นหมู่บ้านแรกในตำบล และพื้นที่ในการก่อตั้งก็มีขนาดเล็กชาวบ้านจึงแยกย้ายกันไปก่อตั้งบ้านบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง และได้ขยายแยกออกเป็น 15 หมู่บ้านสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

2.4.2 ลักษณะที่ตั้ง และอาณาเขต

ตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองศรีสะเกษ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 4 กิโลเมตร ได้รับการยกฐานะเป็นตำบลน้ำคำรอง ตำบลน้ำคำมีพื้นที่ประมาณ 67,375 ตารางกิโลเมตร หรือ 24,239 ไร่ พื้นที่ใช้สำหรับทำการเกษตรทั้งหมด 23,972 ไร่ พื้นที่ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยทั้งหมด 2,284 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศใต้ ติดเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

ทิศเหนือ ติดเขตห้วยแก้ว เขตขององค์การบริหารส่วนตำบลยางชุมน้อย

ทิศตะวันออก ติดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางชุมน้อย

ทิศตะวันตก ติดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคูซอด

2.4.3 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ตำบลน้ำคำมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ป่าไม้เล็กน้อย ดินมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายไม่สามารถอุ้มน้ำได้ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำการเกษตร ทำนา ทำสวนและปลูกพืชผัก มีหนองน้ำขนาดเล็กอยู่ทั่วไป มีลำห้วยตามธรรมชาติ

2.4.4 หมู่บ้าน คร้วเรือน และประชากร

ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่บ้าน ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน ได้แก่บ้านใหม่ หมู่ 1, บ้านจ้อหมู่ 2, บ้านหนองโน หมู่ 3, บ้านบุข้าวตอก หมู่ 4, บ้านหว้าน หมู่ 5, บ้านน้ำคำ หมู่ 6, บ้านยาง หมู่ 7, บ้านโนน หมู่ 8, บ้านหนองคำ หมู่ 9, บ้านหัวนา หมู่ 10, บ้านหนองแสง หมู่ 11, บ้านดอนจันทร์ หมู่ 12, บ้านโนนสวนป่า หมู่ 13, บ้านหนองโนใต้ หมู่ 14, บ้านบุข้าวตอก หมู่ 15 จำนวนครัวเรือน 2,721 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,338 คน เป็นเพศชาย จำนวน 4,980 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 5,358 คน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตาม หมู่บ้าน และเพศ

หมู่	บ้าน	ประชากร		รวม
		ชาย	หญิง	
1	บ้านใหม่	260	322	582
2	บ้านจ้อ	340	428	768
3	บ้านหนองโน	468	490	958
4	บ้านบุข้าวตอก	266	272	538
5	บ้านห้วย	287	295	582
6	บ้านน้ำคำ	159	185	344
7	บ้านยาง	227	239	466
8	บ้านโนน	484	512	996
9	บ้านหนองคำ	452	475	927
10	บ้านห้วยนา	355	365	720
11	บ้านหนองแสง	320	336	656
12	บ้านดอนจันทร์	278	300	578
13	บ้านโนนสวนป่า	465	490	955
14	บ้านหนองโนใต้	337	352	689
15	บ้านบุข้าวตอก	282	297	579
	รวม	4,980	5,358	10,338

2.4.5 สภาพสังคม

มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่ง โรงเรียนมัธยมปลายชายโอกาส 2 แห่ง และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 8 แห่ง สถาบันองค์กรทางศาสนา มีวัด 12 แห่ง อุโบสถ 9 แห่ง สาธารณสุข 1 แห่ง ส้วมราดน้ำ 100 เปอร์เซ็นต์ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จุดตรวจประจำตำบล 1 แห่ง หน่วย อปพร. ประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน

2.4.6 ศักยภาพของเทศบาลตำบลน้ำคำ

อัตรากำลัง พนักงานเทศบาลตำบลน้ำคำ ชาย 5 คน หญิง 10 คน รวม 15 คน พนักงานจ้างชาย 2 คน หญิง 5 คน รวม 7 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน ด้านงบประมาณของเทศบาลตำบลน้ำคำ รายได้จากภาษีอากร รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร เงินอุดหนุนทั่วไป รวม 17,000,000 บาท (สิบเจ็ดล้านบาทถ้วน) งบประมาณปี พ.ศ. 2558

2.4.7 การพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ ในระยะที่ผ่านมา

การพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ ในระยะที่ผ่านมา ได้พัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณสุข ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านป้องกันและ

แก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการเมืองการบริหาร ตลอดถึงด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของประชาชน

2.4.8 สภาพปัญหาและเทศบาลตำบลน้ำคำ

การพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ ถนน แหล่งน้ำ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และการสื่อสารโทรคมนาคมอื่นๆ ให้มีปริมาณพอเพียงและคุณภาพที่ได้มาตรฐานการจัดระเบียบในหมู่บ้านและการแก้ไขปัญหาระบบสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้านทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ ได้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้หลัก SWOT Analysis และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้วิธีการ Rating Soaves มีเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการจัดลำดับความสำคัญ ปริมาณปัญหาขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์ ความร้ายแรงและความเร่งด่วน โดยเฉพาะปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคการระบายน้ำ เหตุสำคัญปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ ปัญหาการศึกษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามลำดับ โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ต้องการให้ “สังคมอยู่กันอย่างสงบสุขภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี” (เทศบาลตำบลน้ำคำ, 2557, หน้า 1 – 22)

สรุปได้ว่า สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สภาพทั่วไปอันเป็นที่ตั้งของเทศบาลตำบลน้ำคำ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน มีประชากร รวมทั้งสิ้น จำนวน 10,338 คน (ตามทะเบียนราษฎร ปี 2558)

2.4.9 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลน้ำคำ มีขั้นตอนจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 – 2558) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและดำเนินการเสนอโครงการ เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ รับผิดชอบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

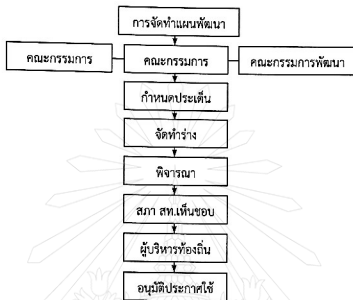
ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นเพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์จัดลำดับแล้ว ประชุมตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนานั้นมาดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาหลังจากทราบแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้วคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลและประชาคมท้องถิ่นร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์พัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนสามปี ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา

2.4.10 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาท้องถิ่น

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข ตามกลยุทธ การแก้ไข ปัญหาครัวเรือนยากจนแบบบูรณาการ และการเสริมสร้างสุขมวลรวมชุมชนโดยพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองศรีสะเกษ ได้พิจารณาบ้านบุข้าวตอกเป็นหมู่บ้านนำร่องใน โครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุข แบบ ABC ในระดับตำบล โดยหมู่บ้านได้คัดเลือกครัวเรือนเป้าหมาย จำนวน 30 ครัวเรือนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารชุมชน กลยุทธ บริหารจัดการข้อมูล เพื่อการพัฒนาชนบทไทย ตำบลน้ำคำได้นำผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2555 มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาภายในหมู่บ้าน/ตำบล และนำข้อมูลที่ตกเกณฑ์ จปฐ. มา แก้ไขให้ตรงกับความต้องการของคนในตำบลและบรรจุเข้าไปในแผนของตำบล โดยการมีส่วนร่วมของ คน ในหมู่บ้าน/ตำบล

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พัฒนาผู้ผลิต ผู้ประกอบการและการตลาด มีการส่งเสริมความรู้ด้านการประกอบอาชีพเสริมและการศึกษาดูงาน ด้านอาชีพและหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผลิตภัณฑ์

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างธรรมาภิบาลและความมั่นคงของทุนชุมชน กลยุทธ ส่งเสริม ธรรมาภิบาลของกองทุนชุมชน ตำบลน้ำคำมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพแก้ไข

ปัญหาความยากจนและจัดสวัสดิการชุมชน เช่น เทศบาลตำบลน้ำคำมีงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้าน คุ้มเพื่อไปประกอบอาชีพ

2.4.11 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนาตำบลในระยะที่ผ่านมา ได้พัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและสามารถพัฒนาความเจริญมาสู่ตำบลได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาที่สำคัญหลายประการ

จุดเด่นของตำบลน้ำคำ คือ การเป็นคนมีจิตใจเอื้ออารีต่อกัน การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีชุมชนแห่งความเกื้อกูลในสร้างครัวชุมชน การสร้างธนาคารแรงงาน (การลงแขก) รวมถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีความขยัน อดทน มีป่าชุมชนเป็นแหล่งเศรษฐกิจในการเพิ่มรายได้ของชุมชนและมีสถานที่สำคัญคือมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และวัดประจำหมู่บ้านต่างๆ เป็นแหล่งรวมจิตใจของชาวบ้านทุกคน

จุดด้อยของตำบลน้ำคำ คือ เป็นเขตพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในฤดูฝนการขาดการต่อยอดและขาดคนสืบสานต่อด้านอาชีพ คือ เช่น การจักสาน สานตะกร้าจากเถาวัลย์ จะเห็นว่าจะเป็นผู้สูงอายุ ไม่มี ผู้สืบสานต่องานหัตถกรรมเหล่านี้ ขาดการรวมกลุ่มในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ขาดทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

พอสรุปได้ว่า เทศบาลตำบลน้ำคำมีประวัติความเป็นมา อาณาเขตติดต่อ ประชากร การปกครอง สภาพพื้นที่เหมาะต่อการวางแผนการพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะมีการดำเนินการส่งเสริมพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

จิรวลีย์ วรวงศ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานและด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกุง อำเภอหนองกุง จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสามด้าน และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ ด้านการค้นปัญหาและสาเหตุของ

ปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ และด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน และด้านการติดตาม และประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

พงศ์ปกรณ์ ไหมม่วงศ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำเอนกสันติ หวังน้ำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมมอญ อำเภอแหลมมอญ จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมเสนอปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมวางแผนในการพัฒนา ด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม/โครงการพัฒนา และด้านการร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมมอญ อำเภอแหลมมอญ จังหวัดตราดไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ และ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมมอญ อำเภอแหลมมอญ จังหวัดตราดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมใจ เจริญเมือง (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอชะฆาม จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมและด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาสถานภาพการสมรส และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี อาชีพระยะเวลาต่างกัน ในท้องถิ่นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรอนงค์ แก้วสง่า (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการ

มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลงาน ผลการเปรียบเทียบพบว่าประชากรที่มีอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชากรที่มีเพศ อายุ และการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

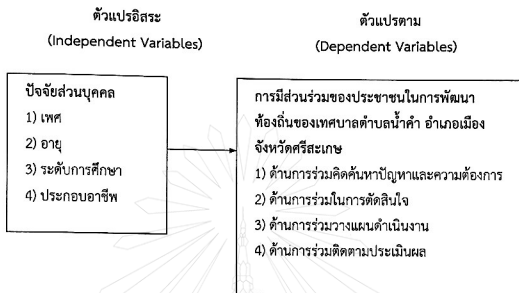
สมศักดิ์ น้อยควร (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน เรียงจากลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านรับผลประโยชน์ ด้านการคิดพัฒนา ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ และระยะเวลาที่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทิดศักดิ์ บัวสอน (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงจากลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาข้างนี้วิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนทั้งที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรอิสระคือปัจจัยส่วนบุคคลก็เช่นกัน เมื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแล้ว พบว่ามีทั้งแตกต่าง ไม่แตกต่าง ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นส่วนประกอบในการกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยและการอภิปรายผล ต่อไป

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ของทริทอง หงส์วิวัฒน์ (2550, หน้า 26) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดดัง ภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยกำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

- 3.1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.1.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

- 3.2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants)
- 3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพ ทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. อปพร. และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 225 คน (เทศบาลตำบลน้ำคำ, 2558, อัดสำเนา)

2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของหาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน (ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2548, หน้า 328)

3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างของประชากรที่ได้กำหนดจำนวนไว้แน่ชัดในกรณีนี้ตัวอย่างทุกหน่วยในประชากรจะมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน ทำให้สามารถคาดคะเนความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ ซึ่งมีเทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามลำดับ ดังนี้ (ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2548, หน้า 64)

1) กำหนดกลุ่มประชากร (Population Size) โดยเลือกเอาประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน จำนวน 225 คน

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน ตามสูตร ดังนี้

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$n = \frac{225}{1 + 225 \times (0.05)^2}$$

$$n = 144$$

จากการคำนวณตามสูตร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน

3) กำหนดสัดส่วน และขนาด (Proportional to Size) โดยหาลักษณะของกลุ่มที่ศึกษา เพื่อคำนวณหาอัตราสัดส่วน โดยแบ่งสัดส่วนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ ใช้เป็นตัวแปรอิสระควบคุม (Control Variable) ตามสูตร ดังนี้

$$n_1 = \frac{N_i}{N} \times n$$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N_i = จำนวนประชากร

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จากการคำนวณได้กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชาคมจำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ

หมู่	บ้าน	ประชาคม (N1)			กลุ่มตัวอย่าง (n ₁)		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านใหม่	10	5	15	6	3	9
2	บ้านจ้อ	10	5	15	6	3	9
3	บ้านหนองโน	11	4	15	7	3	10
4	บ้านบุข้าวตอก	8	7	15	6	3	9
5	บ้านห้วย	10	5	15	6	3	9
6	บ้านน้ำคำ	8	7	15	5	5	10
7	บ้านยาง	9	6	15	6	4	10
8	บ้านโนน	10	5	15	6	3	9
9	บ้านหนองคำ	9	6	15	6	4	10
10	บ้านห้วยนา	7	8	15	5	5	10
11	บ้านหนองแสง	6	9	15	4	6	10
12	บ้านดอนจันทร์	10	5	15	6	3	9
13	บ้านโนนสวนป่า	12	3	15	8	2	10
14	บ้านหนองโนใต้	10	5	15	7	3	10
15	บ้านบุข้าวตอก	9	6	15	6	4	10
	รวม	138	86	225	90	54	144(n)

4) กำหนดวิธีการจับสลาก โดยทำการจับสลากกลุ่มตัวอย่าง แบบใส่คืน (Sampling with Replacement) คือ นำประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ มาทำการจับสลาก เพื่อให้ประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่ากัน ซึ่งมีวิธีการจับสลาก ดังนี้

(1) จัดทำบัญชีรายชื่อประชาคมทั้งสิบห้าหมู่บ้าน แบ่งจำนวนเป็นเพศชายกลุ่มหนึ่ง กับเพศหญิงอีกกลุ่มหนึ่ง

(2) เฉพาะหมู่ที่ 1 เพศชายเขียนชื่อประชากรตามจำนวนเพศชาย เขียนชื่อประชากรทุกคนลงในกล่องแล้วเขย่าให้คลุกกัน จับรายชื่อในกล่องขึ้นมาอันหนึ่ง เขียนชื่อในบัญชีกลุ่มตัวอย่างไว้ เพื่อให้โอกาสถูกเลือกเท่ากัน จึงม้วนสลากลงในกล่องไว้ใส่คืนเหมือนเดิม แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่และเขียนชื่อในบัญชีกลุ่มตัวอย่างไว้เช่นเดิม ระหว่างการจับสลาก หากมีรายชื่อซ้ำกัน ก็ม้วนสลากลงในกล่องใส่คืนเหมือนเดิม แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่ และเพศหญิงอีกกลุ่มหนึ่ง ก็ดำเนินการเช่นเดียวกันกับกลุ่มเพศชาย จับสลากไปจนได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้ในตารางที่ 3.1

(3) ส่วนหมู่ที่ 2 - 15 ก็ดำเนินการตามขั้นตอนเหมือนหมู่ที่ 1 จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 152 คน

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close – ended Questionnaire) สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบแบบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close – ended Questionnaire) สอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ช่วงระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยผู้ตอบเลือกตอบในข้อคำถาม ในสี่ด้าน จำนวน 27 ข้อ แต่ละด้านมีจำนวนข้อคำถาม คือ ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหาและความต้องการ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการวางแผนดำเนินงาน จำนวน 6 ข้อ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

3.1.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือ และทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) หนังสืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และงานวิจัยอื่น ๆ

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3) ร่างแบบสอบถามมีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ (2) ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีสี่ด้าน จำนวน 27 ข้อ ได้แก่ ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหาและความต้องการ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการวางแผนดำเนินงาน จำนวน 6 ข้อ และ

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 7 ข้อ (3) ข้อคำถามปลายเปิดที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ในสี่ด้าน

4) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามทฤษฎีความเป็นปรนัย ส่วนวงการใช้ภาษา คำชี้แจง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จนได้แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ในสี่ด้าน จำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อคำถามฉบับร่าง ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข หาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ทั้งโครงสร้างเนื้อหา (Content and Construct Validity) และสำนวนภาษา (Wording) และประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ในเนื้อหา (Index of Item – objective Congruence / IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1) รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์ ภูมิการศึกษา ร.ม. (การปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง ด้านโครงสร้าง และเนื้อหา

(2) นางสาวชลธิชา พรรณอินทร์ ภูมิการศึกษา คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา (นักบริหารงานการศึกษา ระดับต้น) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง ด้านวัด และประเมินผล

(3) นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์ ภูมิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านโครงสร้าง และเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง

นำข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามที่ได้เสนอแนะ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์ ในการประเมิน มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปตามสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } \text{IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยาม/จุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน -1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

จากข้อคำถาม จำนวน 27 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จำนวน 26 ข้อซึ่งผ่านเกณฑ์ในการประเมินทั้งหมดทุกข้อ

2) ตรวจสอบกับประชากรไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามไปใช้ทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try - out) แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในเขตเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ แล้วนำผลที่ได้จากการทดลองตอบแบบสอบถามของประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ไปทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ คำอำนาจจำแนกรายชื่อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ดำเนินการ ดังนี้

(1) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำข้อที่มีคำอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์จากวิธีการหาค่า t -test แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามสูตรของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้ (กัลยา วานิชปัญญา, 2548, หน้า 35)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์แอลฟา (ค่าความเชื่อมั่น)
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

จากผลการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

ตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่เป็นประชาชนแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 144 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณเป็นหลัก แจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจง ทำความเข้าใจให้กลุ่มตัวอย่างทราบก่อนทำการตอบคำถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบในประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พร้อมทั้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะโดยอิสระในแต่ละด้าน หากผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจจึงทำการชี้แจงซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ตอบคำถามได้เข้าใจ จนเลือกตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อได้ถูกต้องชัดเจนจนครบกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถามและตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยกำหนด คำนำหน้า หรือคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99)

ระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5
ระดับมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4
ระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3
ระดับน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2
ระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปลงรหัส (Coding) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อช่วยในการคำนวณและวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม และรายด้าน โดยรวม และรายข้อ ด้วย การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม ดังกล่าวจะมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 5.00 โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์หนึ่งผลผล ดังนี้ (สรชัย พิศาลบุตร, 2548, หน้า 28)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยวิธี หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบ ความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนสองกลุ่ม ได้แก่ เพศ โดยใช้ ค่า t – test (Independent Deviation) ทดสอบความแตกต่างและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของตัวแปรอิสระที่มีจำนวน ตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยใช้ ค่า F – test (One – way ANOVA)

4) การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

(1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

(2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แบบแอลฟา (Alpha Coefficient)

2) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

(1) ความถี่ (Frequency)

(2) ร้อยละ (Percentage)

(3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

(4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(1) ทดสอบสมมติฐาน t – test (Independent)

(2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)/F – test

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence/IOC)

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535,

หน้า 48)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์แอลฟา (ค่าความเชื่อมั่น)

k = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3) ค่าร้อยละ (Percentage) (นิภา เมธาวีชัย, 2543, หน้า 128)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

4) ค่าเฉลี่ย (Mean) (สังศรี ชมภูวงศ์, 2547, หน้า 55)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

5) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 53)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

$$S = \text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

6) ทดสอบสมมติฐาน (t - test) (นิภา เมธาวิชัย, 2543, หน้า 33)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $t =$ ค่าที่ - เทสต์ (t - test)

$\bar{X}_1 - \bar{X}_2 =$ ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

$S_1^2, S_2^2 =$ ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

$n_1, n_2 =$ จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

7) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) หรือ F - test

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

$MS_b =$ ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

$MS_w =$ ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.2 วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (Key Informants)

ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณทุกคน ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informants) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลน้ำคำ ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ กำนันตำบลน้ำคำ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลน้ำคำ หัวหน้า และตัวแทนประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเทศบาลตำบลน้ำคำ จำนวนหกคน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ผู้วิจัยกำหนดเอาประเด็นสำคัญ (Key Word) ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ รายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในแต่ละด้าน ใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ และใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2) เครื่องบันทึกเสียง (Tape Record)

3) กล้องบันทึกภาพ

3.2.3 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ เลือกเอาแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2556, หน้า 27) แล้วนำข้อมูลผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ เลือกเอาประเด็นสำคัญ (Key Word) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ รายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในแต่ละด้าน มาประกอบสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ

2) ร่างแบบสัมภาษณ์นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนครอบคลุม การใช้ภาษาโครงสร้างและรูปแบบสัมภาษณ์ เสร็จแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำให้สมบูรณ์

3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านจากการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนไปจัดพิมพ์ นำไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนด

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ติดตามประสานงาน นัดผู้รู้ผู้ใหญ่บ้านทำหมู่บ้าน เพื่อสัมภาษณ์ในวัน เวลา และสถานที่ที่ผู้รู้กำหนด

2) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการ แต่ละขั้นตอนของการสัมภาษณ์ แล้วสัมภาษณ์ไปตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบ

สัมภาษณ์ คือ ผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้งสี่ด้าน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

3) เพื่อให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยมีผู้ช่วยวิจัยสองคนเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

(1) พระสุทิน กิตติคุณโณ (อุ้นอบ) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ช่วยบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูล

(2) พระสุชาติ ปริปัญญา (มารศรี) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขา รัฐศาสตร์ การปกครองมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ช่วยถ่ายภาพและจดบันทึกข้อมูล

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการบันทึกภาพนำมารวบรวม และแยกแยะเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัย และประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้ ส่วนการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจะกระทำไปพร้อม ๆ กัน ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย และหลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การถอดเสียงการสัมภาษณ์และภาพถ่ายในแต่ละครั้ง โดยการจำแนกข้อมูลตามความมุ่งหมายการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ แล้วนำมาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายในประเด็นที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) บรรยายวิเคราะห์เนื้อหาหมวดหมู่ และแจกแจงความถี่ สรุปประเด็นสัมภาษณ์ ที่ตรงกันหรือโน้มเอียงไปในแนวเดียวกัน และสรุปเพื่อรายงานเป็นผลการวิจัย และใช้ประกอบการอภิปรายรายละเอียดต่อไป

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ" เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1 – 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	90	62.50
หญิง	54	37.50
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเพศหญิง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 40 ปี	47	32.60
41 – 50 ปี	61	42.40
51 ปีขึ้นไป	36	25.00
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 รองลงมา คือ อายุ 18 – 40 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	54	37.50
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	72	50.00
ปริญญาตรีขึ้นไป	18	12.50
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ประถมศึกษา จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	52	36.10
ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว	42	29.20
รับจ้าง/ลูกจ้าง	36	25.00
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	14	9.70
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.5 - 4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลน้ำคำ ในสี่ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	3.55	0.42	2	มาก
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	3.62	0.33	1	มาก
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	3.43	0.47	3	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมคิดตามประเมินผล	3.37	0.41	4	ปานกลาง
รวม	3.49	0.37	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ร่วมคิดค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.59	0.49	2	มาก
2. ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการชุมชน	3.56	0.49	3	มาก
3. ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.53	0.50	4	มาก
4. ร่วมคิดกำหนดปัญหาความต้องการของชุมชน	3.51	0.50	5	มาก
5. ร่วมคิดกำหนดปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน	3.74	0.45	1	มาก
6. ร่วมคิดค้นหารูปแบบ และวิธีการพัฒนาท้องถิ่น	3.49	0.50	6	ปานกลาง
7. ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	3.44	0.49	7	ปานกลาง
รวม	3.55	0.42	-	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากห้าข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน” รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า “ร่วมคิดค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

	ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ร่วมตัดสินใจและเสนอแผน และโครงการที่เห็นว่าดีที่สุด	3.60	0.50	6	มาก
2.	ร่วมตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์	3.55	0.51	5	มาก
3.	ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์	3.74	0.45	1	มาก
4.	ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเหมาะสม	3.66	0.48	3	มาก
5.	ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าถูกต้องตรงตามความต้องการของชุมชน	3.68	0.47	2	มาก
6.	กล้าตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่ไม่ตรงกับความต้องการ	3.61	0.50	4	มาก
7.	กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์	3.48	0.49	7	ปานกลาง
	รวม	3.62	0.33	-	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมในการตัดสินใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์” รองลงมา คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าถูกต้องตรงตามความต้องการของชุมชน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ

	ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย	3.49	0.50	1	ปานกลาง
2.	ร่วมเสนอแผนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล	3.47	0.50	2	ปานกลาง
3.	ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล	3.36	0.48	6	ปานกลาง
4.	ร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล	3.45	0.50	3	ปานกลาง
5.	ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น	3.38	0.49	5	ปานกลาง
6.	ให้การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น	3.42	0.50	4	ปานกลาง
	รวม	3.43	0.47	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ร่วมวางแผนดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ร่วมเสนอแผนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล”

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้าน การร่วมติดตามประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

	ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการๆ อย่าง ต่อเนื่อง	3.32	0.47	6	ปานกลาง
2.	ร่วมติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และ โครงการ อย่างต่อเนื่อง	3.35	0.48	5	ปานกลาง
3.	ร่วมติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาท้องถิ่น และ โครงการต่างๆ ที่ได้นำเสนอ	3.37	0.48	4	ปานกลาง
4.	ร่วมติดตามควบคุมการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย	3.43	0.50	2	ปานกลาง
5.	ร่วมแก้ไขปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการเมื่อ ได้รับผลกระทบ	3.39	0.49	3	ปานกลาง
6.	ร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนา ท้องถิ่นและโครงการต่าง ๆ	3.44	0.50	1	ปานกลาง
7.	ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณใน การพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ	3.29	0.51	7	ปานกลาง
	รวม	3.37	0.41	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล น้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมติดตามประเมินผลโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ” รองลงมา คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมติดตามควบคุมการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณ ในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ”

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังตารางที่ 4.10 - 4.17

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล	เพศ					
	ชาย (n = 50)			หญิง (n = 94)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและ ความต้องการ	3.61	0.42	มาก	3.45	0.41	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	3.69	0.32	มาก	3.50	0.31	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	3.47	0.45	ปานกลาง	3.35	0.48	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.39	0.40	ปานกลาง	3.34	0.43	ปานกลาง
รวม	3.54	0.36	มาก	3.41	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

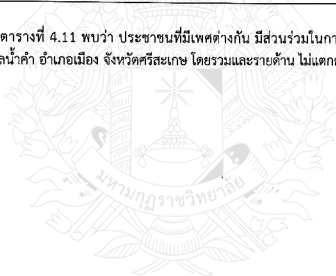
ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน ตำบลน้ำคำ	เพศ						t	Sig
	ชาย (n = 50)			หญิง (n = 94)				
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการร่วมคิด ค้น ปัญหาและความต้องการ	3.61	0.42	มาก	3.45	0.41	ปานกลาง	2.31	.55
2. ด้านการร่วมในการ ตัดสินใจ	3.69	0.32	มาก	3.50	0.31	ปานกลาง	2.49	.52
3. ด้านการร่วมวางแผน ดำเนินงาน	3.47	0.45	ปานกลาง	3.35	0.48	ปานกลาง	1.47	.45
4. ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	3.39	0.40	ปานกลาง	3.34	0.43	ปานกลาง	0.69	.16
รวม	3.54	0.36	มาก	3.41	0.38	ปานกลาง	2.06	.43

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น	อายุ								
	18-40 ปี (n=47)			41- 50 ปี (n=61)			51 ปีขึ้นไป (n= 36)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	3.58	0.43	มาก	3.53	0.41	มาก	3.54	0.44	มาก
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	3.62	0.33	มาก	3.63	0.34	มาก	3.60	0.33	มาก
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	3.40	0.46	ปานกลาง	3.42	0.47	ปานกลาง	3.48	0.49	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.35	0.38	ปานกลาง	3.33	0.38	ปานกลาง	3.46	0.46	ปานกลาง
รวม	3.49	0.37	ปานกลาง	3.48	0.36	ปานกลาง	3.52	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมากหนึ่งช่วงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง สองช่วงอายุ เรียงจากอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 18 - 40 ปี และอายุ 41 - 50 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ เรียงจากอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 18 - 40 ปี อายุ 51 ปี และอายุ 41 - 50 ปี

ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ เรียงจากอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41 - 50 ปี อายุ 18 - 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป

ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสามช่วงอายุ เรียงจากอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 41 - 50 ปี และอายุ 18 - 40 ปี

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสามช่วงอายุ เรียงจากอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 18 - 40 ปี อายุ 41 - 50 ปี

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.16	.86
	ภายในกลุ่ม	25.18	141	0.18		
	รวม	25.24	143			
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.10	.91
	ภายในกลุ่ม	15.56	141	0.11		
	รวม	15.58	143			
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.32	.72
	ภายในกลุ่ม	30.95	141	0.22		
	รวม	31.09	143			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.20	1.17	.31
	ภายในกลุ่ม	24.19	141	0.17		
	รวม	24.57	143			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.14	.87
	ภายในกลุ่ม	19.41	141	0.14		
	รวม	19.45	143			

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา (n=54)			มัธยมศึกษา/เทียบเท่า (n=72)			ปริญญาตรี (n= 18)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ	3.64	0.41	มาก	3.49	0.43	ปานกลาง	3.55	0.41	มาก
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	3.69	0.32	มาก	3.59	0.33	มาก	3.50	0.32	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	3.50	0.46	ปานกลาง	3.38	0.46	ปานกลาง	3.44	0.51	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.42	0.41	ปานกลาง	3.32	0.55	ปานกลาง	3.40	0.47	ปานกลาง
รวม	3.56	0.36	มาก	3.45	0.36	ปานกลาง	3.48	0.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การศึกษาและอยู่ในระดับปานกลางสองระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา ปริญญาตรีและมัธยมศึกษา/เทียบเท่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากที่สุดสองระดับการศึกษา และระดับปานกลาง เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา ปริญญาตรีและมัธยมศึกษา/เทียบเท่า ตามลำดับ

ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากสองระดับ การศึกษาอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และปริญญาตรีตามลำดับ

ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไปและมัธยมศึกษา/เทียบเท่า ตามลำดับ

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสามระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไปและมัธยมศึกษา/เทียบเท่า ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.68	2	0.34	1.93	0.15
	ภายในกลุ่ม	24.56	141	0.17		
	รวม	25.24	143			
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.58	2	0.29	2.72	0.07
	ภายในกลุ่ม	15.01	141	0.11		
	รวม	15.59	143			
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.46	2	0.23	1.07	0.35
	ภายในกลุ่ม	30.62	141	0.22		
	รวม	31.08	143			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.32	2	0.16	0.93	0.40
	ภายในกลุ่ม	23.86	141	0.17		
	รวม	24.18	143			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	1.56	0.21
	ภายในกลุ่ม	19.03	141	0.13		
	รวม	19.45	143			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามประกอบอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น	ประกอบอาชีพ							
	เกษตรกร (n=52)		รับจ้าง/ลูกจ้าง (n=42)		ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว (n=36)		รับราชการ/ พนักงานของรัฐ (n= 14)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	3.63	0.41	3.46	0.42	3.57	0.44	3.49	0.40
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	3.69	0.34	3.62	0.32	3.59	0.32	3.44	0.30
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	3.46	0.44	3.38	0.49	3.47	0.47	3.36	0.50
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.40	0.41	3.34	0.41	3.39	0.43	3.32	0.44
โดยรวม	3.55	0.62	3.44	0.66	3.50	0.67	3.40	0.61

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีระดับอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมากหนึ่งอาชีพ อยู่ในระดับปานกลางสามอาชีพ เรียงจากอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากสองอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางสองอาชีพ เรียงจากอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับราชการ/พนักงานของรัฐ และรับจ้าง/ลูกจ้าง

ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนที่มีระดับอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากสามอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งอาชีพ เรียงจากอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร รับจ้าง/ลูกจ้าง ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว และรับราชการ/พนักงานของรัฐ

ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสี่

อาชีพ เรียงจากอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว อาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีระดับอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสี่อาชีพ เรียงจากอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามประกอบอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.81	3	0.27	1.55	0.20
	ภายในกลุ่ม	24.42	140	0.17		
	รวม	25.23	143			
2. ด้านการร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.75	3	0.25	2.36	0.07
	ภายในกลุ่ม	14.83	140	0.11		
	รวม	15.58	143			
3. ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.30	3	0.10	0.46	0.71
	ภายในกลุ่ม	30.78	140	0.22		
	รวม	31.08	143			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.12	3	0.04	0.24	0.87
	ภายในกลุ่ม	24.06	140	0.17		
	รวม	24.18	143			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.36	3	0.12	0.88	0.45
	ภายในกลุ่ม	19.09	140	0.14		
	รวม	19.45	143			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชน เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อ	ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ	ความถี่
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดกำหนดปัญหาความต้องการของชุมชน	4
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดค้นหารูปแบบ และวิธีการพัฒนาท้องถิ่น	3
3.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	2
ด้านการร่วมในการตัดสินใจ		
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเหมาะสม ให้มากยิ่งขึ้น	6
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจเสนอแผน และโครงการที่เห็นว่าดี ที่สุด ให้มากยิ่งขึ้น	4
3.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ ให้มากยิ่งขึ้น	2
ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน		
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ให้มากยิ่งขึ้น	8
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น	6
3.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น	4

ข้อ	ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ความถี่
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น	10
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง ให้มากยิ่งขึ้น	7
3.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการ อย่างต่อเนื่อง ให้มากยิ่งขึ้น	5
4.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฯ ที่ได้นำเสนอ ให้มากยิ่งขึ้น	3

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด กำหนดปัญหาความต้องการของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดค้นหารูปแบบ และวิธีการพัฒนาท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเหมาะสมให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจเสนอแผน และโครงการที่เห็นว่าดีที่สุดในที่สุดให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ให้มากยิ่งขึ้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการอย่างต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฯ ที่ได้นำเสนอให้มากยิ่งขึ้น

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับตามความถี่สูงไปหาลำดับต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตาม

แผนการพัฒนาท้องถิ่น กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ให้มากยิ่งขึ้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการ ๆ อย่างต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

5.1.1 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) สัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลน้ำคำ ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ กำนันตำบลน้ำคำ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลน้ำคำห้าคน และตัวแทนประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในเทศบาลตำบลน้ำคำ จำนวนหกคน เครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) กำหนดเลือกเอาเฉพาะประเด็นสำคัญ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้งสี่ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ จากคำให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดเป็นหมวดหมู่ตามประเด็น คำสำคัญหรือนัยเชิงไปในแนวเดียวกัน สรุปเป็นผลการวิเคราะห์และนำไปใช้ประกอบในการอภิปรายผลต่อไปตามลำดับ คือ ผลการวิเคราะห์ รายด้านที่มีข้อค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำให้สัมภาษณ์และสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ไว้ดังนี้

(1) ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น” ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนได้ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นอยู่บ้าง อยู่พอสมควร และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผน ไม่ค่อยกล้ากำหนดปัญหาความต้องการของชุมชนที่มีอยู่ ซึ่งเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...” ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นายเศรษฐโชค ศรีระพันธ์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษจำนวนคนมีน้อย ทำให้คนเหล่านั้นไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น มากนัก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายเศรษฐโชค ศรีระพันธ์, (2559, 3 ตุลาคม), ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ สัมภาษณ์

เช่นเดียวกับ นางสาวนิษฐา ปราบภัย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคนมีน้อย ทำให้คนเหล่านั้นไม่กล้าแสดงความคิดเห็น นำเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางสาวนิษฐา ปราบภัย, (2559, 3 ตุลาคม), รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ คำสัมภาษณ์

เช่นเดียวกับ นายอุทิศ พันธุ์ขาว ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ อยู่พอสมควร แต่อางเพราะไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็น เสนอนำปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายอุทิศ พันธุ์ขาว, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองคำ หมู่ที่ 9, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกับ นายวิจิต เจริญทอง, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านยาง หมู่ที่ 7 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ, ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ค่อยแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็น เสนอนำปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายวิจิต เจริญทอง, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านยาง หมู่ที่ 7, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกับ นางอรทัย แสงสิงห์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ค่อยแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็น เสนอนำปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการการจัดทำแผน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางอรทัย แสงสิงห์, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มสตรีตำบลน้ำคำ บ้านยาง หมู่ที่ 7, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายคำภา บุญพบ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่กล้าแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก ไม่กล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับ คณะกรรมการจัดทำแผน และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เทศบาลอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ”

นายคำภา บุญพบ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มเกษตรกรยั่งยืน บ้านยาง หมู่ที่ 7, สัมภาษณ์

ส่วน นายสมหมาย แสงลับ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่กล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผน และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เทศบาลอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสมหมาย แสงลับ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพร้านค้าชุมชนบ้านบุข้าวตอก, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายวารี นามคำ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่พอสมควร แต่อาจไม่ค่อยแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผนมากนัก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายวารี นามคำ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพจับรถสองแถวบ้านห้วยวัน, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นางทองใบ สุวรรณหาญ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจ ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผน และไม่ค่อยกล้ากำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีอยู่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางทองใบ สุวรรณหาญ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาง, สัมภาษณ์

นางประเสริฐ โสฬณ์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ค่อยแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับ คณะกรรมการจัดทำแผน ไม่ค่อยกล้ากำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีอยู่ และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษเทศบาลอาจเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางประเสริฐ โสฬณ์, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพอาหารแปรรูปปลาจ่อมบ้านโนน, สัมภาษณ์

ส่วน นายนคร ทองปัญญา ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ค่อยแสดงให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก และไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายนคร ทองปัญญา, (2559, 3 ตุลาคม), นายกเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์.

นายเสงี่ยมศักดิ์ ทองยูน ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่พอสมควร แต่อาจเพราะไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายเสงี่ยมศักดิ์ ทองยูน, (2559, 3 ตุลาคม), กำนันตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

นายชวน ทองสาย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ค่อยกล้ากำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีอยู่จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายชวน ทองสาย, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านน้ำคำ หมู่ที่ 6, สัมภาษณ์

นายบุญเต็ม เกษพิรุณ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอาจเปิดโอกาสให้ประชาชน อาจได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ”

นายบุญเต็ม เกษพิรุณ, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านบุข้าวตอก, สัมภาษณ์

และ นายสุระชัย อินตะนัย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ค่อยกล่าวหาหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีอยู่จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสุระชัย อินตะนัย, (2559, 4 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่ หมู่ที่ 1, สัมภาษณ์

(2) ด้านการร่วมมือในการตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์” ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์อยู่บ้าง ไม่เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มากนัก เพราะอาจยังมีความเกรงใจ ในการตัดสินใจ เกรงกลัวผลกระทบต่อตนเองอันเกิดจากการตัดสินใจ ไม่กล้าแสดงข้อคิดต่อคนจำนวนมาก ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อส่วนรวม และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...” ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นาย เศรษฐโชค ศรีละพันธ์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน ในโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์น้อย และโครงการที่เห็นว่าเป็นจำเป็น ฉะนั้นจึงพร้อมใจกันคัดค้านในแผนอยู่บ้างพอสมควร...”

นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์, (2559, 3 ตุลาคม), ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายนคร ทองปัญญา ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ ไม่มากนัก อาจเพราะว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายนคร ทองปัญญา, (2559, 3 ตุลาคม), นายกเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

ส่วน นางสาวชนิษฐา ปรานภัย ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ อาจไม่เต็มที่ เพราะอาจยังมีความเกรงใจในการตัดสินใจ และเกรงกลัวผลกระทบต่อตนเอง อันเกิดจากการตัดสินใจ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางสาวชนิษฐา ปรานภัย, (2559, 3 ตุลาคม), รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายเสงี่ยมศักดิ์ ทองอุ่น ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์มากนัก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายเสงี่ยมศักดิ์ ทองอุ่น, (2559, 3 ตุลาคม), กำนันตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

ส่วน นายอุทิศ พันธุ์ขาว ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจมีความเกรงใจ ในการตัดสินใจ เกรงกลัวผลกระทบต่อตนเอง อันเกิดจากการตัดสินใจ ไม่กล้าแสดงข้อคิดตอนจำนวนมาก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายอุทิศ พันธุ์ขาว, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านหนองคำ หมู่ที่ 9, สัมภาษณ์

นายชวน ทองสาย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ อยู่พอสมควร และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายชวน ทองสาย, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านน้ำคำ หมู่ที่ 6, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายวิจิต เจริญทอง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ ไม่มากนัก เพราะไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายวิจิต เจริญทอง, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านยาง หมู่ที่ 7, สัมภาษณ์

ส่วน นายบุญเต็ม เกษพิรุณ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์มากนัก และเกรงใจ ไม่กล้าแสดงข้อคัดค้านจำนวนมาก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายบุญเต็ม เกษพิรุณ, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านบุข้าวตอ หมู่ที่ 4, สัมภาษณ์

และ นายสุระชัย อินตะนัย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อส่วนรวม และเทศบาลตำบล น้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ คัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่ามีประโยชน์น้อย จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสุระชัย อินตะนัย, (2559, 4 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่ หมู่ที่ 1, สัมภาษณ์

นางอรทัย แสงสิงห์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ อยู่บ้าง และอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ เพราะอาจยังมีความเกรงใจในการตัดสินใจ เกรงว่าจะเกิดผลกระทบต่อตนเอง อันเกิดจากการตัดสินใจ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางอรทัย แสงสิงห์, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มสตรีตำบลน้ำคำ สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายคำภา บุญพบ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ ไม่เต็มที่ เพราะเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่ามิเป็นประโยชน์ไม่มากนัก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายคำภา บุญพบ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพเกษตรยั่งยืน, สัมภาษณ์

ส่วน นายสมหมาย แสงลับ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ และไม่กล้าแสดงข้อคิดเห็นคนจำนวนมาก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสมหมาย แสงลับ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านบุข้าวค้อ, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายวารี นามคำ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ และอาจยังมีความเกรงใจ ในการตัดสินใจ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายวารี นามคำ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มรถสองแถวบ้านหว้าน, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นางทองใบ สุวรรณหาญ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์มากนัก และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางทองใบ สุวรรณหาญ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาง, สัมภาษณ์

ประเด็นที่น่าสนใจ นางประเสริฐ โสพัฒน ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ และไม่กล้าแสดงข้อคิดต่อคนจำนวนมาก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางประเสริฐ โสพัฒน, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพอาหารแปรรูปปลาจ่อมบ้านโนนสัมภาษณ์

(3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนได้ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลอยู่บ้างอยู่พอสมควรไม่เต็มที่ไม่มากนัก เพราะอาจยังเห็นว่าไม่ค่อยร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลมากนัก เพราะอาจไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น และอาจไม่ต้องการร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นมาไว้แล้วจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ และเทศบาลตำบลน้ำคำ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลได้ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...” ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลอยู่บ้าง เพราะอาจยังเห็นว่าไม่ค่อยร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์, (2559, 3 ตุลาคม), ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ สัมภาษณ์

ส่วน นายนคร ทองปัญญา ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลไม่มาก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น...”

นายนคร ทองปัญญา, (2559, 3 ตุลาคม), นายกเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นางสาวชนิษฐา ปรานภัย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ไม่มากนัก เพราะอาจยังเห็นว่าไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางสาวชนิษฐา ปรานภัย, (2559, 3 ตุลาคม), รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายอุทิศ พันธุ์ขาว ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจยังเห็นว่าไม่ค่อยร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายอุทิศ พันธุ์ขาว, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านหนองคำ, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายคำภา บุญพบ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจยังเห็นว่าไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ต้องการร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพราะเป็นเรื่องที่ยู่ยาก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายคำภา บุญพบ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มเกษตรยั่งยืนบ้านยาง, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกับ นายบุญเติม เกษพิรุณ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายบุญเติม เกษพิรุณ, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านข้าวตอก หมู่ที่ 4, สัมภาษณ์

ประเด็นที่น่าสนใจ นายสุระชัย อินตะนัย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าการร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล เป็นเรื่องที่ยุ่ยากจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสุระชัย อินตะนัย, (2559, 4 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่ หมู่ที่ 1, สัมภาษณ์

นายสมหมาย แสงลับ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นมาไว้แล้วจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสมหมาย แสงลับ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านบุ, สัมภาษณ์

นายวารี นามคำ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...คณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นมาไว้แล้วจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ และเทศบาลตำบลน้ำคำ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนของเทศบาล ได้ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายวารี นามคำ, (2559, 4 ตุลาคม) ประธานกลุ่มรถสองแถวบ้านหัวาน สัมภาษณ์

“...ประชาชนได้ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อยู่บ้าง เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์, (2559, 3 ตุลาคม), ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

ส่วน นายนคร ทองปัญญา, ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ควรร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ เพราะไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยว ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายนคร ทองปัญญา, (2559, 3 ตุลาคม), นายกเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

นางสาวชนิษฐา ปราบภัย ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนได้ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางสาวชนิษฐา ปราบภัย, (2559, 3 ตุลาคม), รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

ส่วน นายเสงี่ยมศักดิ์ ทองยูน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่เต็มที่ เพราะเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายเสงี่ยมศักดิ์ ทองยูน, (2559, 3 ตุลาคม), กำนันตำบลน้ำคำ, สัมภาษณ์

นายอุทิศ พันธุ์ขาว ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายอุทิศ พันธุ์ขาว, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านหนองคำ หมู่ที่ 9, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายชวน ทองสาย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ในทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ มากมายเกินไป จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายชวน ทองสาย, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านน้ำคำ หมู่ที่ 6, สัมภาษณ์

นายวิจิต เจริญทอง ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายวิจิต เจริญทอง, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านยาง หมู่ที่ 7, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายบุญเติม เกษพิรุณ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนได้ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่มากนัก เพราะไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ และอาจเกรงกลัวต่อการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายบุญเติม เกษพิรุณ, (2559, 3 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านบุข้าวอ หมู่ที่ 4, สัมภาษณ์

นายสุระชัย อินตะนัย ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีอาจเกรงกลัวผลกระทบตามมาภายหลัง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสุระชัย อินตะนัย, (2559, 4 ตุลาคม), ผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่ หมู่ที่ 1, สัมภาษณ์ ส่วน นางอรทัย แสงสิงห์, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มสตรีตำบลน้ำคำ บ้านยาง หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ, ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนมีส่วนร่วมของในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นและโครงการต่างๆ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางอรทัย แสงสิงห์, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มสตรีตำบลน้ำคำบ้าน, สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายคำภา บุญพบ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าการร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ มีความยุ่งยาก มีกระบวนการทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ มากมายเกินไป จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายคำภา บุญพบ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพเกษตรกรยั่งยืนบ้านยาง, สัมภาษณ์

ส่วน นายสมหมาย แสงลับ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นายสมหมาย แสงลับ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพร้านค้าชุมชนบ้านบุข้าวตอก สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นายวารี นามคำ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชน ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”
นายวารี นามคำ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพขั้วรถสองแถวบ้านห้วย สัมภาษณ์

เช่นเดียวกันกับ นางทองใบ สุวรรณหาญ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ เพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ข້อระเบียบ ข້อบังคับ มากมายเกินไป และอาจเกรงกลัวต่อการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางทองใบ สุวรรณหาญ, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาง, สัมภาษณ์

ประเด็นที่น่าสนใจ นางประเสริฐ โสฬัณณ์ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“...ประชาชนได้ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการมากมายเกินไป และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อาจยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

นางประเสริฐ โสฬัณณ์, (2559, 4 ตุลาคม), ประธานกลุ่มอาชีพอาหารแปรรูปปลาจ่อมบ้านโนน สัมภาษณ์

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษแตกต่างกัน

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เป็นประชาชนของหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ตามบัญชีรายชื่อทั้ง 15 หมู่บ้าน จำนวน 225 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม.อปพร. และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 15 หมู่บ้าน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาร์โร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น สี่ด้านได้แก่ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 27 ข้อ คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งสี่ด้าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t-test และ F-test (One - way ANOVA) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) สัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ประชากร หรือกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ได้แก่ นายเทศมนตรีเทศบาลตำบลน้ำคำ และปลัดเทศบาลน้ำคำ รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ กำนันตำบลน้ำคำ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลน้ำคำห้าคน และตัวแทนประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในเทศบาลตำบลน้ำคำ จำนวนหกคน เครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) กำหนดเลือกเฉพาะประเด็นสำคัญ โดยภาพรวม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้งสี่ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ และ

ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากคำให้สัมภาษณ์ แล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดเป็นหมวดหมู่ตามประเด็น คำสำคัญหรือโน้नอิงอิงไปในแนวเดียวกัน ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น”

2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่า เป็นประโยชน์” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์”

3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล”

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ”

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษลำดับตามความถี่สูงไปหาลำดับต่ำ ตามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ให้มากยิ่งขึ้น

5.1.5 สรุปผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ รายด้านที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด ในแต่ละด้านสรุปดังต่อไปนี้

(1) ด้านการร่วมคิดค้นปัญหาและความต้องการ คือ “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น” อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น มากนัก ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผน ไม่ค่อยกล้ากำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีอยู่ ซึ่งเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

(2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ คือ “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์” อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ อยู่บ้าง อยู่พอสมควร ไม่เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์มากนัก เพราะอาจยังมีความเกรงใจ ในการตัดสินใจเกรงกลัวผลกระทบต่อตนเองอันเกิดจากการตัดสินใจ ไม่กล้าแสดงข้อคิดต่อนจำนวนมาก ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อส่วนร่วม และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

(3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน คือ “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล” อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ อยู่บ้าง อยู่พอสมควร ไม่เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ มากมายเกินไป และอาจเกรงกลัวต่อการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลังและเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อาจยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

(4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ “ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ” เป็นข้อที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะ “...ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อยู่บ้าง อยู่พอสมควร ไม่เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ

มากมายเกินไป และอาจเกรงกลัวต่อการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อาจยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อน้อยกว่าทุกข้อ...”

5.2 อภิปรายผล

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

5.2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษอยู่พอสมควร เพราะต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น จึงได้ร่วมคิดค้นหาปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน กำหนด เสนอความคิดเห็น เสนอข้อเสนอนะระรวมวางแผนการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำไปใช้เป็นการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ บัวสอน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคูรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ น้อยควร ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์” ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ปภรณ์ ไหมม่วง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ แก้วสง่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลแสง อำเภอเมือง จันทบุรี” จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการมาก เพราะอาจต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมคิด เสนอปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อนของชุมชน เพื่อให้เทศบาลตำบลน้ำคำ นำไปพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในรายด้านนี้

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของจิรวลัย วรวงศ์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของอรอนงค์ แก้วสง่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ สวงนศักดิ์ บุญเรืองศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกิ้ง อำเภอหนองกิ้ง จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ก็อธิบายได้ว่าประชาชนอาจเห็นว่าได้มีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน มากพอสมควร เพราะต้องการให้เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ไปพัฒนาท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้มากกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวิลวดี บุรีกุล ได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ และเอกชน เป็นการสื่อสารสองทางและเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ก็อธิบายได้ว่าประชาชนอาจไม่ค่อยร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก เพราะเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้ยังไม่เต็มที่ และประชาชนอาจไม่มั่นใจกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าข้ออื่น ๆ ดังสรุปค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งแปดคน ในประเด็นนี้ ที่ว่า “...ประชาชนร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นอยู่บ้าง อยู่พอสมควร และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น มากนัก ไม่ค่อยกล้าร่วมคิดเห็นเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนที่มีในชุมชนให้กับคณะกรรมการจัดทำแผน ไม่ค่อยกล้ากำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีอยู่ ซึ่งเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไม่เต็มที่จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ ด้านการร่วม

ในการตัดสินใจ อยู่มาพอสมควร เพราะอาจต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจเสนอแผน และโครงการที่เห็นว่าดีที่สุด โดยการแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่เห็นว่าประโยชน์ ให้การสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ สนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าเหมาะสม สนับสนุนในแผนและโครงการที่เห็นว่าถูกต้องตรงตามความต้องการของชุมชน กล่าวตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผนและโครงการที่ไม่ตรงกับความต้องการ และกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ เพื่อให้เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำไปพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในรายด้านนี้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดกว่าทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ แก้วสง่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดจันทร์” ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม/ตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของสมศักดิ์ น้อยकर ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนอาจเห็นว่าได้มีส่วนร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ อยู่มาพอสมควร เพราะต้องการสนับสนุนให้เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษแก้ปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ไปพัฒนาท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้มากกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ คะนีนิง ศรีบัวเอี่ยมและคณะ ให้ความหมายการมีส่วนร่วม (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความ เป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษาารวางแผน ร่วมปฏิบัติรวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนอาจไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ มากนัก เพราะอาจมีความเกรงใจ เกรงกลัวต่อผลกระทบในการตัดสินใจ จึงไม่กล้าแสดงข้อคิดเห็นใด ๆ เพราะไม่ต้องการให้เกิดผลกระทบต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งกับการร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้ยังไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้ น้อยกว่าข้ออื่น ๆ ดังสรุปค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นนี้ที่ว่า “...ประชาชนกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ อยู่บ้าง อยู่พอสมควร ไม่เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยกล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ มากนัก เพราะอาจยังมีความเกรงใจ ในการตัดสินใจ เกรงกลัวผลกระทบต่อตนเองอันเกิดจากการ

ตัดสินใจ ไม่กล้าแสดงข้อคิดต่อคนจำนวนมาก ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ต้องการเกิดความขัดแย้งต่อส่วนร่วม และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...

3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงานอยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าได้เข้าไปมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย ร่วมเสนอแผนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และให้การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เทศบาลตำบลน้ำคำ นำพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทิดศักดิ์ บัวสอนได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวลีย์ วรวงศ์ดีทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่พอสมควร เพราะอาจต้องการให้เทศบาลตำบลน้ำคำได้นำแผนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้มากกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของณรัชชอร์ ศรีทอง กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบผลงานขององค์การ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาล การบริหารงานและสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนา

พัฒนาท้องถิ่นให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล อาจยังไม่เต็มที่ เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ค่อยร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มากนัก และอาจเห็นว่าการกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก อีกประการหนึ่งคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำคำ อาจได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นมาแล้ว จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้บอกยาวทุกข้อ ดังสรุปคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิบห้าคน ในประเด็นนี้ ที่ว่า "...ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อยู่บ้าง อยู่พอสมควร ไม่เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ช้อระเบียบ ข้อบังคับ มากมากเกินไป และอาจเกรงกลัวต่อการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ อาจยังไม่เต็มที่จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้บอกยาวทุกข้อ..."

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ก็ปรากฏได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร แต่ไม่ค่อยร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะไม่ค่อยร่วมติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ไม่ค่อยร่วมติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ ไม่ค่อยร่วมติดตามควบคุมการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นและโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย ไม่ค่อยร่วมแก้ไขปัญหในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการเมื่อได้รับผลกระทบ ไม่ค่อยร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ และไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ และเทศบาลตำบลน้ำคำ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้ยังไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดกว่าทุกด้าน ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ น้อยควรร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ แก้วสง่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี" ผลการศึกษพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ” ซึ่งมีระดับค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนอาจเห็นว่าได้มีส่วนร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ อยู่พอสมควร เพราะได้วิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้ดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการมากยิ่งขึ้น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้มากกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของพานี เรียงทองและคณะ กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยในการตัดสินใจเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยมีประชาชนเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการในรูปแบบหนึ่ง โดยอาศัยการผสมผสานระหว่างการรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ เป็นการปกครองที่ให้อำนาจดำเนินการในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นวิธีที่แสดงออกในกระบวนการปกครอง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังหมายถึงการทำให้ชุมชนและสังคมหรือสมาชิกของชุมชนได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกันตลอดจนสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ ไม่มากนัก เพราะอาจเห็นเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ มากมายเกินไป และอาจเกรงกลัวต่อการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง ส่วนประการหนึ่งเทศบาลตำบลน้ำคำ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ อาจยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ ดังสรุปค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ ที่ว่า “...ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ อยู่บ้าง อยู่พอสมควร ไม่ได้เต็มที่ และไม่มากนัก เพราะอาจเห็นว่าไม่ค่อยร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่าง ๆ ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก มีกระบวนการ ทางกฎหมาย ข้อระเบียบ ข้อบังคับ มากมายเกินไป และอาจเกรงกลัวต่อการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นและโครงการต่าง ๆ อาจยังไม่เต็มที่ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้น้อยกว่าทุกข้อ...”

5.2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล น้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

1) เพศ พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเพศใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษที่ทำให้ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจิรวีย์ วรวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวงอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน"

2) อายุ พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใดจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มากน้อยเพียงใด ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษที่ทำให้ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจำเริญรัตน์ ทวีงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอแหลมฉบังจังหวัดตราด" ผลการเปรียบเทียบ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอแหลมฉบัง จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของจิรวีย์ วรวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของเทิดศักดิ์ บัวสอนได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

3) ระดับการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและ

รายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าเป็นอยู่ในระดับการศึกษาใด จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าระดับการศึกษานั้น ๆ แต่ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ทำให้ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจิรวลัย วรวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยของเทิดศักดิ์ บัวสอน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

4) ประกอบอาชีพ พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นจะประกอบอาชีพใด จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าประกอบอาชีพใด ๆ แต่ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ทำให้ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกัน ดังนั้น ประชาชนไม่ว่าจะประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจิรวลัย วรวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของสงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลหนองกี่ อำเภอนอูงที่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของอรอนงค์ แก้วสง่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ควรปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพิ่มมากขึ้นทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการร่วมติดตามประเมินผล ควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุก ด้าน

1) ด้านการร่วมคิด ค้นปัญหาและความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน ให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการร่วมในการตัดสินใจ ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผนและโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับ

ปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผล
งานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

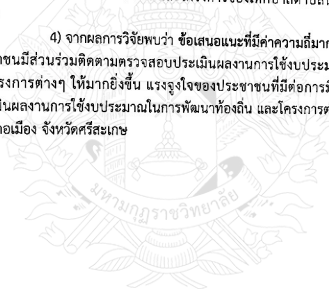
ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่ผู้วิจัย จะเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อยอด ดังต่อไปนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม คือ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น
ควรวิจัย สภาพปัญหา และอุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

2) จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการร่วมในการ
ตัดสินใจ ควรวิจัยสภาพปัญหา และอุปสรรค การมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจของประชาชนในการ
พัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

3) จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในสี่ด้าน คือ ที่ว่า “ร่วม
ติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ” ดังนั้น
จึงควรวิจัยสภาพปัญหา และอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในติดตามตรวจสอบประเมินผล
งานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ

4) จากผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่มากที่สุด คือ ควรเปิด
โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนา
ท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น แรงจูงใจของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมติดตาม
ตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ ของเทศบาล
ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชบัญชา. (2548). สถิติสำหรับกรวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะ
พาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). มรดกวัฒนธรรมและศาสนาสถาปัตยกรรมสร้างสรรค์ในชนบท.
กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- การปกครอง. กรม. (2543). การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร :
สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- การปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม, (2544). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครชาติแดง.
- เกรียงศักดิ์ แก่นละออง. จำสิบเอก. (2547). ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ
เทศบาลตำบลสูงเนิน. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชา,
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้าน
การจัดบริการจัดหางาน. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน
กระทรวงแรงงาน.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ปิธิการพิมพ์
ชนิษฐา ปราภภย์. (2559, 3 ตุลาคม). รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สัมภาษณ์.
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2540). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก.
กรุงเทพมหานคร : ธรรมดาเพรส.
- คำภา บุญพบ. (2559, 4 ตุลาคม). ประธานกลุ่มเกษตรกรยั่งยืน บ้านยาง หมู่ที่ 7 ตำบลน้ำคำ อำเภอ
เมือง จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- จิตจำนง กิติศิริดี. (2552). การพัฒนาชุมชน : การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.
กรุงเทพฯ : พัฒนาชุมชน.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). หมวดวิชางานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม. เอกสารประกอบการเรียน.
- จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรรวง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวน ทองสาย. (2559, 3 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้านน้ำคำ หมู่ที่ 6 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ.
สัมภาษณ์.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2545). การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สมดุล. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด.

- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2554). *การบริหารการพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตนีวลิท บุรีกุล. (2551). *การปกครองแบบมีส่วนร่วม*, ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์ ออฟเซ็ท.
- _____. (2552). *พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน : จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญและราชอาณาจักร พุทธศักราช 2550*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- _____. (2552). *ธรรมาภิบาลท้องถิ่น : บทเรียนจากต่างแดน*. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทองใบ สุวรรณหาญ. (2559, 4 ตุลาคม). *ประธานกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาง ตำบลน้ำคำ หมู่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ*. สัมภาษณ์.
- เทศบาลตำบลน้ำคำ. (2558). *บัญชีรายชื่อประชาชนหมู่บ้านที่เข้าร่วมวางแผนพัฒนาสามปี*. ศรีสะเกษ : เทศบาลตำบลน้ำคำ.
- _____. (2558). *รายงานการประชุมประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน*. ศรีสะเกษ : เทศบาลตำบลน้ำคำ.
- เทิดศักดิ์ บัวสอน (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพัตรพิมาน อำเภอจตุรพัตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ประชาคม ประชาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- นคร ทองปัญญา. (2559, 3 ตุลาคม). *นายกเทศมนตรีตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ*. สัมภาษณ์.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา, (2546). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพมหานคร : 598 พรินต์.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2550). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- นิภา เมธาวีชัย. (2543). *วิทยการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). *แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). *รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ.พี.กราฟิกดีไซน์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

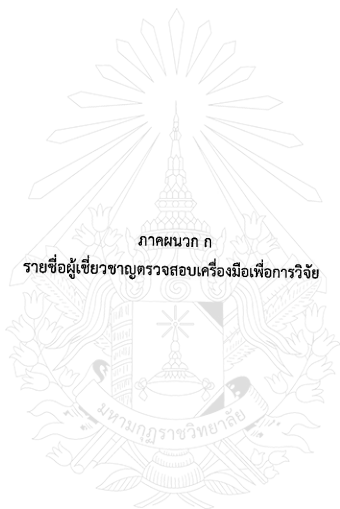
- บุญเต็ม เกษพิรุณ. (2559, 3 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้านข้าวตอก หมู่ที่ 4 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- บุญยิ่ง ประทุม. (2551). พัฒนาการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอด จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์การพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น. สาขาวิชาการพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. (2548). คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ประเสริฐ โสฬสพันธ์. (2559, 4 ตุลาคม). ประธานกลุ่มอาหารแปรรูปปลาจ่อมบ้านโนน หมู่ที่ 8 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พงศ์ปกรณ์ ไหมวงศ์ (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด. 2546.
- วิชาญ ไชยสาร. (2544) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- วารีน นามคำ. (2559, 4 ตุลาคม). ประธานกลุ่มรถสองแถวบ้านห้วย ตำบลน้ำคำ หมู่ที่ 5 อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- วิจิต เจริญทอง. (2559, 3 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้านยาง หมู่ที่ 7 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549). การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เศรษโชค ศรีละพันธ์. (2559, 3 ตุลาคม). ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังศรี ชมพูนุช. (2547). การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. (2549). *คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดง.
- สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2547). *รายงานผลการประเมินความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมใจ เจริญเมือง (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพันธ์ เตชะอธิก, และคนอื่นๆ. (2544). *ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำชาวบ้าน*. สถาบันวิจัยและพัฒนา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์.
- สมศักดิ์ น้อยควร (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สมหมาย แสงลับ. (2559, 4 ตุลาคม). *ประธานกลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านข้าวตอก ตำบลน้ำคำ หมู่ที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ*. สัมภาษณ์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำเอกสันติ หวังน้ำ, (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัค เนียมสูงเนิน (2554). *"การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนมสนิม จังหวัดชลบุรี"*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภางค์ จันทวานิช. ศ.ดร. (2556). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุระชัย อินตะนัย. (2559, 4 ตุลาคม). *ผู้ใหญ่บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ*. สัมภาษณ์.
- เสี่ยมศักดิ์ ทองอู่. (2559, 3 ตุลาคม). *กำนันตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ*. สัมภาษณ์.
- อดิน รัตพัฒนา. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะสุข.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : จริยสุนทรศึกษารพิมพ์.
- อรทัย แสงสิงห์ (2559, 4 ตุลาคม). *ประธานกลุ่มสตรีตำบลน้ำคำ บ้านยาง หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ*. สัมภาษณ์.

- อรอนงค์ แก้วสง่า (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสงอำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย ทิรัญโต. (2546). การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โตเดียนส์โตร์.
- อุทิศ พันธุ์ขาว. (2559, 3 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้านหนองคำ หมู่ที่ 9 ตำบลน้ำคำ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ, สัมภาษณ์.

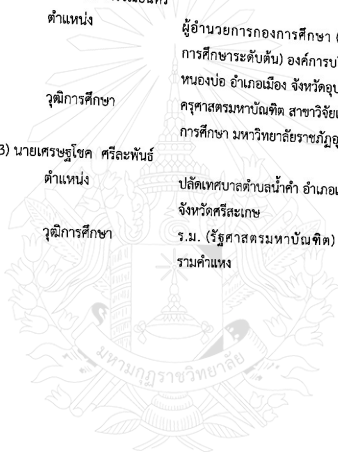

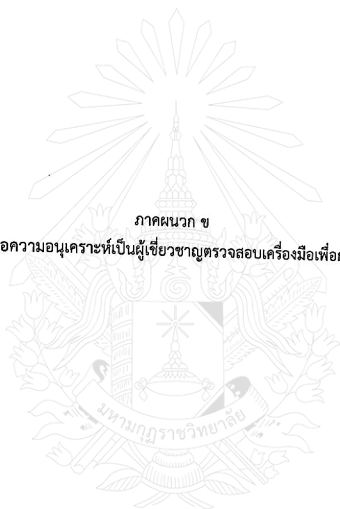
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

- 1) รองศาสตราจารย์อุดม ทิริยสิงห์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา ร.ม. (การปกครอง), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2) นางสาวชลธิชา พรรณอินทร์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา (นักบริหารงานการศึกษาระดับต้น) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- 3) นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์
ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ
วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ ๖๐๘๕/ว ๑๕๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเมือง
ศาลากลาง อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร รองศาสตราจารย์ อุดม ทวีริชสิงห์

ด้วย พระอธิการไสว ตาวโร (วิฑูรย์) นักศึกษาลำชาวีศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็น
ผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาศุภเมธีวดี วิสุทธจาโร)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติภาระแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานันตพิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

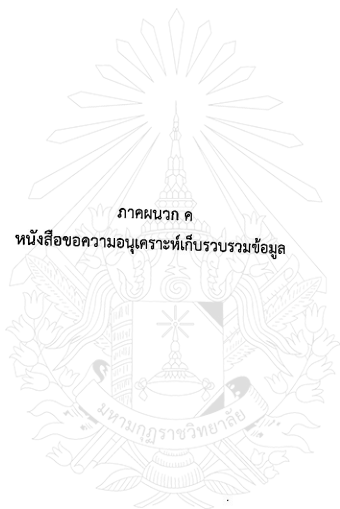
โทร. ๐-๕๕๓๕๑-๘๓๖๕, ๐-๕๕๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๕๕๓๕๑-๕๖๘๑

<http://www.rec.mbu.ac.th>

๓๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

๓๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นศ 6015/ว 153

เทศบาลตำบลบ้านไร่ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ
วันที่ 26/12/59
วันที่ ๑๖/๑๒/๕๙ เวลา
 สำนักปลัด กองคลัง
 กองช่าง กองการศึกษา
 กองสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขต
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลกลาง อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

11 เมษายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ด้วย พระอธิการไสว ฉาวโร (รัตนกิติ) นักศึกษาสาขารัฐศาสตรบัณฑิต มหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ" เพื่อเก็บข้อมูลในเขตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ล่วง วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(Signature)

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทธิวงษ์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

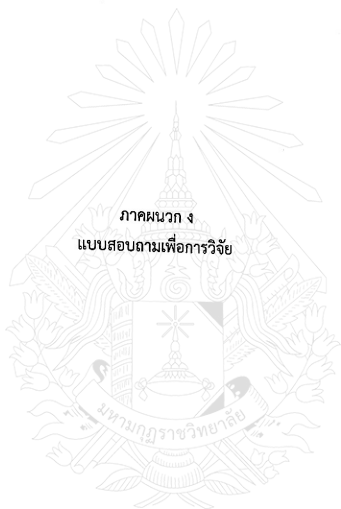
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076

โทรสาร,0-4351-4681

<http://www.rec.mbu.ac.th>

(Signature)
นางฉวีวรรณ

นายกเทศมนตรีตำบลบ้านไร่

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงถึงการมีส่วนร่วมที่ตรงตามความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจักไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2) แบบสอบถามแบ่งเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระอธิการไสว ฉาวโร (รัตนภักดิ์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย/ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1) เพศ

ชาย

หญิง

2) อายุ

18 - 40 ปี

41 - 50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา/เทียบเท่า

ปริญญาตรี

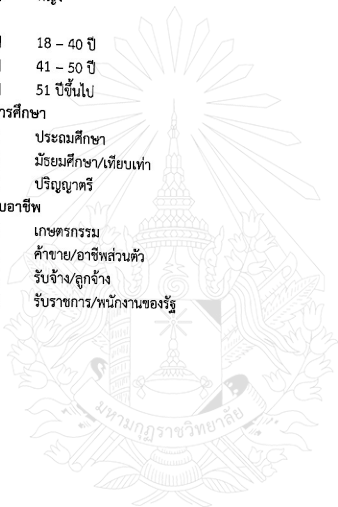
4) ประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม

ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว

รับจ้าง/ลูกจ้าง

รับราชการ/พนักงานของรัฐ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบทางขวามือของแต่ละข้อ ที่ตรงกับการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ และให้ตอบครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
	ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ					
1.	ร่วมค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลด ปัญหาของหมู่บ้าน	/				
2.	ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล		/			

อธิบาย

ตัวอย่างข้อ 1 แสดงว่าด้านการร่วมคิดค้นหาปัญหา และความต้องการ ท่านร่วมค้นหา
รูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน

ตัวอย่างข้อที่ 2 แสดงว่าด้านการร่วมคิดค้นหาปัญหา และความต้องการ ท่านร่วมเสนอ
ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล อยู่ในระดับมาก

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ					
1.	ร่วมคิดค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน					
2.	ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการชุมชน					
3.	ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน					
4.	ร่วมคิดกำหนดปัญหาความต้องการของชุมชน					
5.	ร่วมคิดกำหนดปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน					
6.	ร่วมคิดค้นหารูปแบบ และวิธีการพัฒนาท้องถิ่น					
7.	ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น					
	ด้านการร่วมในการตัดสินใจ					
1.	ร่วมตัดสินใจและเสนอแผน และโครงการที่เห็นว่าดีที่สุด					
2.	ร่วมตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่เห็นว่า เป็นประโยชน์					
3.	ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่า เป็นประโยชน์					
4.	ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่า เหมาะสม					
5.	ร่วมตัดสินใจสนับสนุนในแผน และโครงการที่เห็นว่า ถูกต้องตรงตามความต้องการของชุมชน					
6.	กล้าตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในแผน และโครงการที่ไม่ตรงกับความต้องการ					
7.	กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์					
	ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน					
1.	ร่วมวางแผนดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย					
2.	ร่วมเสนอแผนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล					
3.	ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน (ต่อ)	5	4	3	2	1
4.	ร่วมพิจารณาการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นกับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล					
5.	ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น					
6.	ให้การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น					
	ด้านการร่วมติดตามประเมินผล					
1.	ร่วมติดตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง					
2.	ร่วมติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการอย่างต่อเนื่อง					
3.	ร่วมติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฯ ที่ได้นำเสนอ					
4.	ร่วมติดตามควบคุมการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย					
5.	ร่วมแก้ไขปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการเมื่อได้รับผลกระทบ					
6.	ร่วมติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่นและโครงการต่าง					
7.	ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ
เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มทั้งสี่ด้าน

1) ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ
ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ
ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน
ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล
ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	IOC = $\frac{\sum X}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
ด้านการร่วมในการตัดสินใจ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้

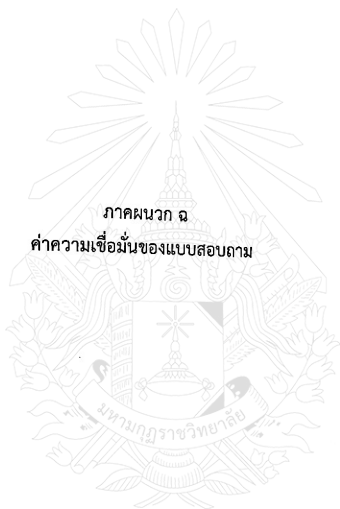
ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน $(\sum x)$	$IOC = \frac{\sum X}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ดำเนินการร่วมติดตามประเมินผล						
1	+1	+1	+1	3		
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงคหรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC โดยมีเกณฑ์ในการประเมินตามสูตร

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยาม/จุดประสงค์
	$\sum x$	แทน	ผลรวมคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
ให้คะแนน	+1	แทน	แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์
ให้คะแนน	0	แทน	ไม่แน่ใจข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์
ให้คะแนน	-1	แทน	แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

จากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 27 ข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 27 ข้อ ซึ่งใช้ได้ทั้งหมด

ภาคผนวก ฉ
คำความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อของแบบสอบถาม
 RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA) Reliability Coefficients
 N of Cases = 30   N of Items = 27   Alpha = .949

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1	94.87	163.430	.518	.948
ข้อ 2	94.70	159.666	.707	.946
ข้อ 3	94.70	160.507	.636	.947
ข้อ 4	94.60	157.214	.888	.944
ข้อ 5	94.60	157.214	.888	.944
ข้อ 6	94.87	161.982	.598	.947
ข้อ 7	94.93	165.030	.401	.949
ข้อ 8	94.80	161.476	.591	.947
ข้อ 9	94.87	161.982	.598	.947
ข้อ 10	94.90	162.990	.541	.948
ข้อ 11	94.80	160.097	.664	.946
ข้อ 12	94.87	160.051	.706	.946
ข้อ 13	94.87	161.154	.602	.947
ข้อ 14	94.63	158.585	.853	.945
ข้อ 15	94.67	161.609	.571	.947
ข้อ 16	94.67	161.609	.571	.947
ข้อ 17	95.00	164.552	.429	.949
ข้อ 18	95.00	164.552	.429	.949
ข้อ 19	94.67	162.713	.592	.947
ข้อ 20	94.73	163.306	.503	.948
ข้อ 21	94.50	165.569	.412	.949
ข้อ 22	94.57	162.530	.595	.947
ข้อ 23	94.60	162.731	.499	.948
ข้อ 24	94.60	157.214	.888	.944
ข้อ 25	94.60	157.214	.888	.944
ข้อ 26	94.60	157.214	.888	.944
ข้อ 27	95.00	163.517	.454	.949

แบบสัมภาษณ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

คำอธิบาย

1) แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) ใช้คำถาม ดำเนินการสัมภาษณ์ในทุกประเด็น และขั้นตอน ใช้การบันทึกเสียง (Tape Record) และกล้องบันทึกภาพในการสัมภาษณ์ ประเด็นคำถามใดไม่ได้ข้อมูลชัดเจน ขอความกรุณา

2) แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เฉพาะประชากร หรือกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ได้แก่ นายกเทศบาลตำบลน้ำคำ และปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ กำนันเทศบาลตำบลน้ำคำ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลน้ำคำห้าคนและตัวแทนประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในเทศบาลตำบลน้ำคำ จำนวนหกคน

3) แบบสัมภาษณ์นำผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในสี่ด้าน

4) การตอบแบบสัมภาษณ์ ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

พระอธิการไสว ฉาวโร (รัตนกัณฑ์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประเด็นสัมภาษณ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ

เครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) นำ
ผลจากการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ และการอภิปรายผล กำหนดประเด็นเป็นคำถาม คำสำคัญ
(Key words) ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในสี่ด้าน ผู้วิจัยแบ่ง
ประเด็นคำถามออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปและประเด็นสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่ง/สถานภาพ.....
สถานที่ให้สัมภาษณ์.....
วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ทางด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่
ละด้าน

(1) ด้านการร่วมคิด และค้นหาปัญหาความต้องการ

ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า
“ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น”

ประเด็นสัมภาษณ์ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมคิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น” เป็น
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเหตุใด ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นนี้และ
ท่านมีข้อเสนอเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนา”

ความคิดเห็น.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

(2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์”

ประเด็นสัมภาษณ์ ข้อ 4 ที่ว่า “กล้าตัดสินใจคัดค้านในแผน และโครงการที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเหตุใด ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นนี้ และท่านมีข้อเสนอเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนา”

ความคิดเห็น.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

(3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล”

ประเด็นสัมภาษณ์ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาของเทศบาล” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเหตุใด ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นนี้ และท่านมีข้อเสนอเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนา”

ความคิดเห็น.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

(4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ” ประเด็นสัมภาษณ์ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผลงานการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และโครงการต่างๆ” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเหตุใด ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นนี้ และท่านมีข้อเสนอเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนา”

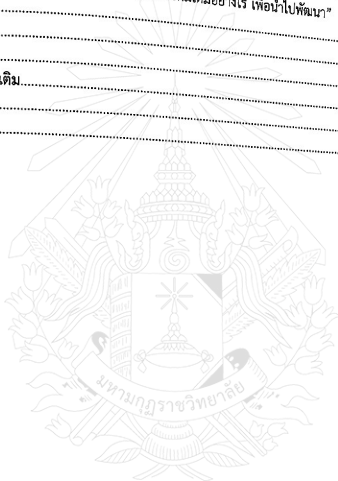
.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

ภาคผนวก ซ

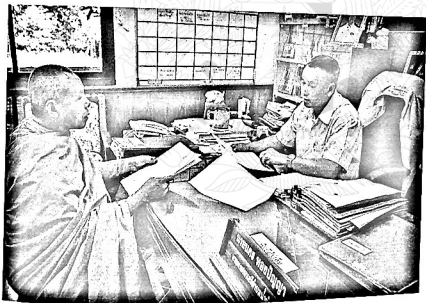
ภาพประกอบการสัมมนา

มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

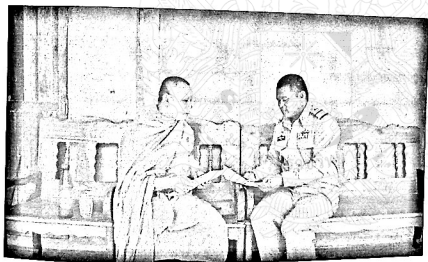
สัมภาษณ์ นายเศรษฐ์โชค สีละพันธ์
ปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 3 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นายนคร ทองปัญญา
นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 3 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นางสาวนิษฐา ปราบภัย
รองปลัดเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 3 กรกฎาคม 2559

สัมภาษณ์ นายเสจี่ยมศักดิ์ ทองย่น
กำนันตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 3 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นายวิจิต เจริญทอง
 ผู้ใหญ่บ้านบ้านยาง หมู่ที่ 7 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
 วันที่ 3 กรกฎาคม 2559

สัมภาษณ์ นายบุญเติม เกษพิรุณ
 ผู้ใหญ่บ้านบ้านบุข้าวค้อ หมู่ที่ 4 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
 วันที่ 3 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นายคำภา บุญพบ
ประธานกลุ่มเกษตรกรยั่งยืนตำบลน้ำคำ หมู่ที่ 1 - 15 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 4 กรกฎาคม 2559

สัมภาษณ์ นางทองใบ สุวรรณหาญ
ประธานกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ตำบลน้ำคำ หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 4 ตุลาคม 2559

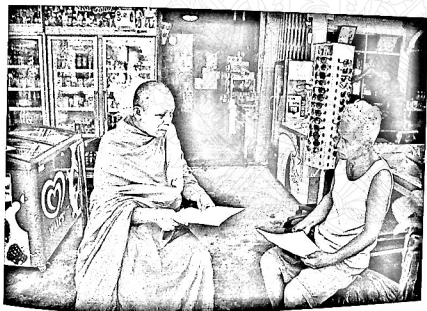
สัมภาษณ์ นายสุระชัย อินตะนัย
 ผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
 วันที่ 4 ตุลาคม 2559

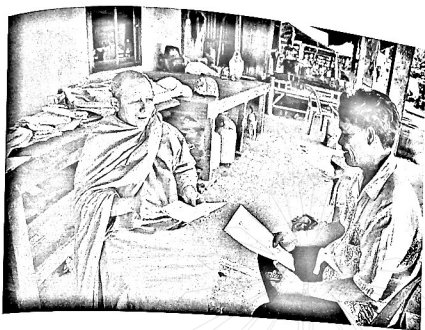
สัมภาษณ์ นายวารี นามคำ
 ประธานกลุ่มอาชีพรดสองแคว บ้านห้วยน หมู่ที่ 5 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
 วันที่ 4 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นางอรทัย แสงสิงห์
ประธานกลุ่มสตรีตำบลน้ำคำ หมู่ 1 - 15 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 4 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นายสมหมาย แสงลับ
ประธานกลุ่มร้านค้าชุมชน ตำบลน้ำคำ หมู่ที่ 4 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 4 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นายอุทิศ พันธุ์ขาว
 ผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองคำ หมู่ที่ 9 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
 วันที่ 3 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นายชวน ทองสาย
 ผู้ใหญ่บ้านบ้านน้ำคำ หมู่ที่ 6 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
 วันที่ 3 ตุลาคม 2559

สัมภาษณ์ นางประเสริฐ โสฬรัตน์

ประธานกลุ่มอาหารแปรรูปปลาจ่อม บ้านโนน หมู่ที่ 8 ตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ

สัมภาษณ์ วันที่ 4 ตุลาคม 2559

ประวัติผู้วิจัย

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)

สำหรับใช้ในห้องสมุดเท่านั้น

ชื่อ-สกุล

วัน เดือน ปี เกิด

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ตำแหน่ง และประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2552

พ.ศ. 2556

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545

พระอธิการไสว ฉาวโร (รัตนกัณฑ์)

24 พฤศจิกายน 2505

29 หมู่ 9 บ้านคำพระ ตำบลนาหวด อำเภอพนมไพร

จังหวัดร้อยเอ็ด 10450

39 หมู่ 7 วัดสุขสวาทอารมณ บ้านยาง ตำบลน้ำคำ

อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000

พระสอนศีลธรรม โรงเรียนบ้านน้ำคำ ตำบลน้ำคำ

อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

เจ้าอาวาสวัดสุขสวาทอารมณ บ้านยาง ตำบลน้ำคำ

อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ศาสนศาสตร์บัณฑิต รัฐศาสตรการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบพระคุณ